

UNIVERZITA PARDUBICE
FAKULTA EKONOMICKO-SPRÁVNÍ

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2010

Zdeňka Fassnerová

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní

Korupce ve veřejné správě

Zdeňka Fassnerová

Bakalářská práce
2010

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Ústav veřejné správy a práva
Akademický rok: 2009/2010

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE (PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Zdeňka FASSNEROVÁ**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná ekonomika a správa**

Název tématu: **Korupce ve veřejné správě**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Vymezení termínu korupce a souvisejících pojmů
2. Vnímání korupce ve veřejné správě.
3. Problematika korupce.
4. Praktická ukázka popisu základních postupů boje proti korupci a reputační v daném úřadu veřejné správy.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy: **cca 30 stran**

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

1. Bezkorupce [online]. Dostupné z URL: www.bezkorupce.cz
2. Chmelník, J a kol. 2003. Pozornost, úplatek a korupce. Praha: Linde Praha, a.s. 222 s. ISBN 80-7201-434-X
3. Roudný, R., Zilvar, J. 2001. Korupce : boj proti korupci ve veřejné správě. Pardubice : Univerzita Pardubice. 143 s. ISBN: 80-7194-314-2
4. Volejníková, J. 2007. Korupce v ekonomické teorii a praxi. Praha: Profess Consulting. 390 s. ISBN 978-80-7259-055-1

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Tomáš Šimek
Ústav veřejné správy a práva

Datum zadání bakalářské práce: **15. června 2009**

Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2010**

Mgr. Lenka Myšková, Ph.D.

děkanka

L.S.

Ing. Robert Běča, Ph.D.

vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 5. srpna 2009

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 26.dubna 2010

Zdeňka Fassnerová

Poděkování

Touto cestou bych ráda poděkovala vedoucímu své bakalářské práce Mgr. Tomáši Šimkovi za odborné vedení práce, připomínky a názory, které mi pomohly při zpracovávání práce, ale také za cenný čas věnovaný konzultacím.

Anotace

Bakalářská práce se zabývá vymezením korupce a vnímáním korupce ve veřejné správě. Popisuje různé druhy definice korupce a její problematiku. Vystihuje současné vnímání korupce v České republice. Jsou zde uvedeny příklady korupčního jednání, reakce na upozornění korupce a snahy boje s korupcí.

Klíčová slova

korupce, úplatek, spropitné, boj proti korupci, protikorupční instituce, CPI, BPI, GCB

Title

The corruption in public procurement

Annotation

The bachelor's main topic deals with the definition of the corruption and its perception in public procurement. The thesis describes the different types of the corruption and its problematic. It justifies the standing corruption perception in Czech Republic. There are illustrated the examples of the corruption's actions, the reactions of the corruption's notices and fight's effort against the corruption.

Keywords

corruption, bribe, pourboire, fight against the corruption, anti-corruption institution, Corruption Perception Index – CPI, Bribe Payers Index - BPI, Global Corruption Barometer - GCB

Obsah

ÚVOD	10
1. VYMEZENÍ TERMÍNU KORUPCE A SOUVISEJÍCÍCH POJMŮ	11
1.1 Je nějaký rozdíl mezi úplatkem a darem?	13
2. BOJ PROTI KORUPCI	14
2.1 Boj proti korupci v České republice	14
2.2 Protikorupční instituce	15
2.2.1 Protikorupční linka 199	15
2.2.2 Transparency International - Česká republika (TIC)	16
2.2.3 Nevládní nezisková organizace Růžový panter	17
2.3 Boj proti úplatkům: nejsou to jen sliby?	18
3. JE KORUPCE TRESTNÁ?	19
3.1 Příklad postihu upozorňovatele na korupci	19
3.2 Přijímat i nabízet úplatky by mělo být v Česku trestné	21
4. VELKÁ A MALÁ KORUPCE	21
4.1 Malá korupce	21
4.2 Velká korupce	22
5. ODHALOVÁNÍ KORUPCE	23
6. DNEŠEK - KORUPCE ANO NEBO NE?	24
6.1 Vadí Čechům úplatky?	25
6.2 Prognóza - korupce bude přibývat	26
7. TRANSPARENTNOST	26
8. INDEXY VNÍMÁNÍ KORUPCE	27
8.1 Index vnímání korupce a Index plátců úplatků	27
8.2 Globální barometr korupce	29
9. VLASTNÍ ŠETŘENÍ	30
ZÁVĚR.....	37
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	39
SEZNAM PŘÍLOH	39

Seznam tabulek

Tabulka č. 1 Index vnímání korupce 2009	28
Tabulka č. 2: Vývoj Indexu vnímání korupce v České republice (v letech 1998-2009)	29
Tabulka č. 3: Vlastní průzkum vnímání korupce.....	30

Seznam grafů

Graf č. 1: Požadoval po Vás někdo úplatek?	31
Graf č. 2: Dal(a) jste alespoň jednou úplatek státnímu úředníkovi?	32
Graf č. 3: Dal(a) jste alespoň jednou „děkovné“ státnímu úředníkovi?	33
Graf č. 4: Znáte ze svého okolí někoho, kdo se s korupcí setkal?.....	34
Graf č. 5: Je podle Vás úroveň korupce v ČR horší před rokem 1989	35
Graf č. 6: Víte o existenci protikorupční linky, na kterou může občan zavolat?	36

Úvod

Cílem mé bakalářské práce bylo popsat současné vnímání korupce v České republice. Jaké jsou snahy bojovat proti ní a jak jsou některé kroky zcela beznadějně. Jestli jsou možnosti jejího měření a co to vypovídá o naší republice. Vývoj korupce do budoucnosti a zda je nějaká šance ji vymístit.

Tato práce přináší přehled problematiky korupce, jejích typů a právních aspektů v oblasti soukromého a veřejného života. Pojednává o vybraných protikorupčních nástrojích. Na základě vlastního výzkumného šetření byla provedena analýza korupce .

Z historických pramenů vyplývá, že korupce doprovází lidstvo již velmi dlouho. Korupce a boj proti ní již koření ve starověké Číně. U nás nastal rozkvět korupce v dobách rakousko-uherské, kdy zde velmi bujela byrokracie. A velkých rozměrů nabrala v dobách komunistické diktatury. Míra korupce nám ukazuje, do jaké míry cítí občan upřímnou snahu úřadů vyjít vstříc jeho zájmům.

Korupce je jedním z nejzávažnějších světových problémů současnosti. Tato skutečnost je dána řadou faktorů, mezi jinými i charakterem dnešní doby, jejím deformovaným žebříčkem hodnot a zájmů. Korupce má tendenci rozkvétat ve všech společenských režimech. Zhoubný základ nacházíme v totalitních, autoritářských i diktátorských společensko-ekonomických formacích, kde je soustředěna moc do rukou několika jedinců, korupce však existuje a vzkvétá i v tzv. demokratických společnostech, kde nabývá své závažnosti mimo jiné proto, že se stává nechtěnou součástí systému, součástí veřejné moci.¹

Korupci je přisuzován atribut „nemoci společnosti“ se zhoubnými účinky. Její univerzální síla a „ideologické moto“ je vyjádřeno ve rčení: „Každý je úplatný, záleží jen na výši nabízené částky a okolnosti, za které je nabízena“. To se dá zjednodušeně říci i tak, že v každém z nás je skryt určitý korupční potenciál, který číhá na příležitost, aby se projevil. To by ovšem znamenalo, že před korupcí není úniku a nikdo z nás se před ní nemůže cítit bezpečný.²

¹ Jan Chmelík, Pozornost, úplatek a korupce, Praha: Linde Praha a.s. 7

² Jan Chmelík a kolektiv. Pozornost, úplatek a korupce, Praha: Linde Praha a.s., s. 9

Většina veřejnosti korupci chápe spíše jako úplatkářství, které spolu s korupcí staví v podstatě jako synonyma.³

V zemích západní Evropy jsou však do korupce zahrnována i taková jednání, jako je vydírání ze strany úředníků nebo politiků, zneužívání postavení a moci k vlastnímu prospěchu nebo prospěchu úzkého okruhu subjektů, k těmž účelům zpronevěra veřejných prostředků, braní tzv. Provizí z veřejných zakázek, zvýhodňování známých a příbuzných, jevy, které jsou obecně označovány jako tzv. „klientelismus a nepotismus“.⁴

1. Vymezení termínu korupce a souvisejících pojmů

Samotný termín „korupce“ je latinského původu a vychází ze slovního základu rumpere, tj. zlomit, rozlomit, přetřhnout. Latinský výraz corruptus znamená následek určitého nekalého jednání, v překladu pak má několik výrazů: znečištěný, zkažený, zvrácený, mravně zvrácený, zvrhlý, podplacený.

Jiná definice korupce zní, že korupce je takové jednání představitelů veřejného sektoru, ať už se jedná o politiky, státní úředníky, kteří se nedovoleně a nezákonně obohacují prostřednictvím zneužívání pravomocí, které jim byly svěřeny.

Ruku v ruce s korupcí jde organizovaný zločin, který pak nemá daleko k různým formám vydírání.⁵

Problematika korupce však může souviset i se střetem zájmů. Pokud jde o běžnou korupci spočívajících v různém úplatkářství ve sféře veřejných a soukromých služeb, ta se dostává do rozporu spíše s morálkou než se širšími veřejnými zájmy. Souvislost s korupcí je patrná zejména v případech, kdy se jejím objektem stává veřejný činitel s rozsáhlými rozhodovacími pravomocemi, jehož hmotný zájem, případně zájem usměrněný korupcí, se dostane do středu s veřejnými zájmy, které je povinen respektovat a hájit.⁶

³ Jan Chmelík a kolektiv. Pozornost, úplatek a korupce, Praha: Linde Praha a.s., s. 7

⁴ Jan Chmelík a kolektiv. Pozornost, úplatek a korupce, Praha: Linde Praha a.s., s. 10

⁵ Jan Chmelík a kolektiv. Pozornost, úplatek a korupce, Praha: Linde Praha a.s., s. 11

⁶ Jan Chmelík a kolektiv. Pozornost, úplatek a korupce, Praha: Linde Praha a.s., s. 12

Je obecně známým faktem, že základní příčinou fungování korupce je nevyhasínající touha po materiálních statcích, po penězích, po úspěchu, kariéře apod.⁷

Faktory, které vytváření korupčního prostředí:

1. Monopolizující efekt, kdy na trhu existuje několik firem, kontrolujících tento trh, přitom stát může mít zájem, aby určité služby, práce apod. vykonával určitý omezený počet těchto soukromých subjektů.
2. Široké rozhodovací pravomoci v rukou jednotlivců nebo organizací.
3. Nedostatek transparentnosti, která snižuje možnost kontroly osob s nadanou autoritou.
4. Asymetričnost, jinak také diskrepance, dysfunkce právního, administrativního, kulturního, ekonomického a politického systému.⁸

Byrokracie státní správy se dotýká nás všech jako občanů. V businessu jde spíš o to, že podnikatel chce vydělat peníze a podřizuje tomu veškeré svoje aktivity, úředníkovi jde „jen“ o naplnění litery zákona. A když zákon není dobrý, vládnou byrokratická pravidla.

Říká se, že každý člověk je úplatný. Rozdíl je jen ve výši částky, které kdo podlehne. Možná s tímto rčením nebudete souhlasit. Můžeme to definovat i jinak: Každý je manipulovatelný, lišit se mohou jen prostředky, které na koho zaberou. S tím lze nesouhlasit už jenom stěží.

Korupci lze tedy definovat jako zneužití pravomocí za účelem získání neoprávněného osobního či jiného prospěchu. Korupcí je tedy zejména vyžadování a poskytování úplatků, provizí a nejrůznějších protislužeb, neoprávněné poskytování informací, účelová manipulace s výsledky výběrových řízení, zvýhodňování rodinných příslušníků a známých atd.

Forem a projevů korupce je celá řada. Přitom zdaleka ne vždy a všude je korupce vnímána stejně. V některých rozvojových zemích jsou úplatky prakticky legální součástí příjmů úředníků. Ovšem i v rozvinutých zemích se na korupci pohlíží různě. Například posoudit, kde končí zasloužená provize za poradenství při zprostředkování obchodního kontraktu a kde již začíná korupce, bývá obtížné.

⁷ Jan Chmelík a kolektiv. Pozornost, úplatek a korupce, Praha: Linde Praha a.s., s. 21

⁸ Jan Chmelík a kolektiv. Pozornost, úplatek a korupce, Praha: Hinde Praha a.s., s. 22

1.1 Je nějaký rozdíl mezi úplatkem a darem?

Liší se něčím korupce od rozdávání dáreků bez „postranních úmyslů“? Čím se korupce liší od dávání spropitného, oceňujícího dobrou službu?

Pokud chceme člověku, který pro nás vykonal službu, nechat „finanční poděkování“, zaokrouhlujeme při placení částku nahoru, nebo slovem „děkuji“ naznačujeme, že drobné nechceme vrátit.

Úplatkem se rozumí určitá neoprávněná výhoda, které se dostává tomu, kdo úplatek přijímá. Úplatek může mít majetkovou i nemajetkovou povahu, tj. úplatkem není jen poskytnutí peněz, ale i např. věcí, služeb resp. protislužeb, výhodných informací, atd. Protože společnost netoleruje žádnou formu úplatkářství, ani zákon nevymezuje hranici výše úplatku.

O tom zda to byl úplatek rozhoduje soud, který zkoumá jaký čin byl spáchán, jaké měl následky, jaký společenský význam byl napaden. Ale zkoumá i toho, kdo čin spáchal, jaká ho k tomu vedla pohnutka. A aby bylo možné naplnit skutkovou podstatu trestného činu přijímání úplatku, musí existovat souvislost mezi přijetím nebo poskytnutím úplatku a obstaráním věcí obecného zájmu. A nezávisí kdy byl úplatek poskytnut nebo přijat – zda před během nebo po.

Nejlépe však občan učiní, pokud nebude v souvislosti s obstaráváním věci veřejného zájmu nikomu poskytovat či nabízet nic navíc, než to, co vyplývá z konkrétního právního předpisu.

Nemůžeme však tvrdit, že politik, státní úředník či veřejný činitel by nikdy neměli přijmout žádný dar. Existují situace – například výměna darů při mezistátním jednání, kdy by odmítnutí daru mohlo znamenat urážku protistrany.⁹

⁹ Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/faq-vymezeni-pojmu-co-neni-korupce-aneb-jaky-je-rozdil-mezi-uplatkem-a-darem.aspx>

2. Boj proti korupci

Boj proti korupci je dlouhodobým procesem vyžadujícím spolupráci všech složek veřejné správy, a to v oblasti prevence, zprůhlednění procesů i postihu. Korupční praktiky jsou v řadě případů úzce propojeny s dalšími formami trestné činnosti, a mohou tak přispět k podkopání samotných základů společnosti. Výsledkem může být ztráta důvěry občana v poctivost a nestrannost fungování státních institucí, pokřivení tržních vazeb, ekonomický úpadek, destabilizace státu a další nepříznivé vlivy. Zároveň může korupce ohrožovat bezpečnost státu, a to jak z hlediska vnitřní, tak i vnější bezpečnosti.

2.1 Boj proti korupci v České republice

Řešení problému korupce v České republice je jednou z hlavních priorit vlády. Vzhledem k tomu, že korupční jednání na sebe bere celou řadu podob, musí být i opatření proti tomuto jevu stejně komplexní a široce pojatá. Proto byla dne 25. října 2006 usnesením vlády České republiky č. 1199 schválena Strategie vlády v boji proti korupci na období let 2006 až 2011. Boj s korupcí je postaven na třech základních pilířích: prevenci, průhlednosti a postihu.

1. Pilíř boje proti korupci - PREVENCE

Aby bylo vůbec možné omezovat korupci, je třeba omezit korupční příležitosti.

2. Pilíř boje proti korupci - PRŮHLEDNOST

Maximální a ničím neomezovanou veřejnou kontrolu nad fungováním veřejných institucí a nad nakládáním s veřejnými prostředky pokládá vláda za základní součást systému protikorupčního opatření. Také systém řešení konkrétních stížností a podezření musí veřejnosti nabízet co nejvíce přístupné a důvěryhodné alternativy.

3. Pilíř boje proti korupci - POSTIH

Trvalá pozornost a průběžné vyhodnocování procesů, u kterých je možné předpokládat vznik korupčních podmínek, musí být zavedeno do systému vnitřní kontroly

všech veřejnoprávních institucí.

Policie České republiky a další instituce musí mnohem aktivněji a důsledněji přistupovat k prověrce poznatků a podnětů získaných od občanů k podezření z korupčního jednání. Prověřování poznatků musí být založeno na individuální spolupráci se svědky a poškozenými. Cílem všech postupů a opatření je zintenzivnění činnosti policie a urychlení vyšetřování případů korupce. Vláda v této oblasti garantuje nekompromisní, nepolitické a profesionální vyšetřování korupčních podezření a obvinění. Pro zvýšení efektivity trestních řízení v případech závažné korupce je nezbytné zřídit specializované justiční orgány. Za každé porušení zákona musí přijít trest. Preventivní působení trestního zákona je třeba posílit zvýšením trestů pro zkorumpované veřejné činitele i trestů za korupční jednání spáchané v souvislosti s veřejnými zakázkami, soutěžemi a dražbami. Protikorupční dopad zákona o svobodném přístupu k informacím je nutno posílit zavedením sankcí za jeho porušování. Zvýšení odolnosti veřejné správy vůči korupci spojené s veřejnými zakázkami, soutěžemi a dražbami vyžaduje také přísnější úpravu předpokladů pro účast na těchto činnostech.¹⁰

Kam se obrátit při setkání s korupcí?

- Právní protikorupční poradenské středisko Transparency International, tel.: 224 240 895-7, e-mail: poradna@transparency.cz.
- Protikorupční linka Ministerstva vnitra ČR, tel.: 974 832 222, e-mail: stiznosti@mvcz.cz.
- Protikorupční linka Ministerstva spravedlnosti ČR, tel: 221 997 595, e-mail: korupce@msp.justice.cz.

2.2 Protikorupční instituce

2.2.1 Protikorupční linka 199

Na základě Strategie vlády v boji proti korupci na období let 2006 až 2011 byl v srpnu 2007 spuštěn pilotní provoz centrální protikorupční linky 199, v březnu 2008 byl zahájen dlouhodobý provoz. Linka je provozována nevládní neziskovou organizací

¹⁰ Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/local/pz_info/strategie_vlady_proti_korupci.pdf

Transparency International – Česká republika, o. p. s. Transparency International poskytuje prostřednictvím linky 199 bezplatné právní poradenství a kvalifikovanou pomoc v případech korupčního jednání.¹¹

Ze závěrečné zprávy o provozu protikorupční linky 199 za pilotní období od 19. září 2007 do 29. února 2008¹² vyplývá závěr mimo jiné, že

- během pilotního provozu se na operátory linky obrátilo 727 klientů. Jelikož naprostá většina klientů nevyužije linku pouze jednou, vyřídili operátoři linky 199 během pilotního období cca 1600 relevantních telefonních hovorů,
- nejčastěji se jednalo o problematiku soukromého sektoru, vlastnických práv, soudnictví, postupu Policie ČR a stavebních věcí,
- celých 339 případů bylo kvalifikováno jako případ souvisejících s korupcí. V těchto případech je klientům právní pomoc poskytnuta přímo operátorem v rámci hovoru nebo je klient vyzván k dodání podkladů, které jsou nutné pro zvolení dalšího vhodného postupu,
- mezi oblastmi, kde byl korupční aspekt jednoznačně identifikován, patří zejména problematika veřejných zakázek a porušování povinností při správě cizího (obecního) majetku za současného koluzního jednání osob z řad vedení obce,
- osvědčilo se zvolení snadno identifikovatelného a zapamatovatelného telefonního čísla a k vysokému počtu volání na linku přispěl bezplatný přístup k lince.

2.2.2 Transparency International - Česká republika (TIC)

Transparency International - Česká republika (TIC) je nevládní neziskovou organizací, jejímž posláním je mapovat stav korupce v ČR a svou činností aktivně přispívat k jejímu omezování. TIC se zaměřuje především na prosazování systémových změn v oblasti veřejné správy a legislativy, ale také v soukromém sektoru. Kromě projektů, které se dlouhodobě věnují konkrétním oblastem (například problematice veřejných zakázek, střetu zájmů či nakládání s veřejnými prostředky) poskytuje TIC také právní a vzdělávací služby.

¹¹ Dostupné z : <http://www.mvcr.cz/clanek/boj-proti-korupci-364712.aspx>

¹² Dostupné z: http://www.linke199.cz/jscripts/uploaded/pdf/zaverecna_zprava2008.pdf

Právní poradna TIC poskytuje bezplatné právní poradenství občanům, kteří se setkají s korupčním jednáním na straně představitelů veřejné moci nebo s korupčním jednáním v soukromém sektoru.

Vzdělávací programy jsou určeny především pracovníkům veřejné správy.

Činnost TIC je financována především z grantů, které organizace získává na své projekty z programů domácích i zahraničních státních i soukromých dárců.

TIC je součástí mezinárodní sítě nevládních organizací Transparency International (TI). TI je jedinou mezinárodní nevládní organizací zaměřenou na problematiku korupce a vytváření protikorupčních programů, do nichž se snaží zapojovat občanskou společnost, podniky i vládní instituce. Byla založena v roce 1993. Prostřednictvím mezinárodního sekretariátu se sídlem v Berlíně a více než 90 národních poboček po celém světě se TI snaží na národní i celosvětové úrovni omezovat jak nabídkovou, tak poptávkovou stranu korupce.

2.2.3 Nevládní nezisková organizace Růžový panter

Nevládní nezisková organizace Růžový panter působí jako občanské sdružení zabývající se korupcí ve veřejné správě.

Organizace kontinuálně sleduje korupční prostor ve veřejné správě zahrnující zejména klientelistické vztahy, státní dotace přidělované neprůhledným způsobem firmám s neznámými vlastníky a veřejné zakázky. Organizace se dále zaměřuje na vymáhání informací, které musí být ze zákona veřejné a analyzování precedentních kauz, které demonstrují selhání výkonu státní správy. Zajímá se o bezpečnostní problematiku, zejména legislativu v oblasti utajovaných informací a bezpečnostní způsobilosti a Národní bezpečnostní úřad. Organizace se angažuje ve Sdružení místních samospráv České republiky a připravuje projekty podporující vzdělávání dětí a mládeže v oblasti rozvoje klíčových, zejména občanských, kompetencí.

Organizace je financována zejména z darů veřejnosti, sponzorských darů firem a částečně grantů. Organizace principiálně odmítá být příjemcem státních grantů z důvodu střetu zájmů.

2.3 Boj proti úplatkům: nejsou to jen sliby?

V současném volebním boji se politické strany předhánějí, jak zatočí s korupcí. Všechny politické strany mají ve svých volebních programech boj proti korupci. Je však věcí jestli jim tyto snahy zůstanou i po volbách.

ODS staví svůj boj s korupcí na zmenšování byrokracie, daní a rozdělování státních peněz. Chce také, aby byly na webu zveřejňovány všechny informace o státních zakázkách.

Transparency International oponuje, že u nás není hlavním problémem drobná korupce na úřadech, ale politická korupce a veřejné zakázky, které omezením razítek nevyřeší. Velkou korupci při státních zakázkách chtějí řešit povinným zveřejňováním všech údajů a vyloučením formě, které mají nedohledatelné vlastníky „*To je jen malinký krok vpřed. Fakt, že se dozvíte, kdy byla zakázka vypsána, kdo se jí účastnit a kdo vybral vítěze, ještě neznamená, že ta zakázka nemůže být krásně uplacená*“ konstatuje ředitel české pobočky Transparency International David Ondráčka. A naráží přitom na kauzu pandurů, u které je podezření, že byl vítěz vybrán během tajného zákulisního jednání než v otevřené soutěži.¹³

Mezi hlavní body protikorupčního programu ČSSD patří úplný zákaz anonymních akcí, zákon o regulaci lobingu, protikorupční agent nebo třeba sankční daň 75% pro lidi, kteří nedokážou vysvětlit, jak přišli ke svému velkému majetku. Korupce podle nich představuje společenské zlo prvního řádu. Boj s korupcí chtějí postavit na třech pilířích: prevenci, průhlednosti a postihu.

¹³ ŠTASTNÝ, Ondřej. Pastičky na korupci : Po volbách zatočíme s korupcí, předhánějí se strany. Jsou jejich plány reálné, nebo jen volební?. *MLADÁ FRONTA DNES*. 9.3.2010, XXI, 57, s. A10

KDU-ČSL chce radikálně omezit korupci v naší zemi. Je pro účinnou prevenci bezpečnostních hrozeb. Navrhují zavedení institut protikorupční agent. Prosazuje trestní odpovědnost právnických osob chce zavést princip revize a zabavení „nečistého“ majetku, doplní ustanovení o účinné lítosti a možné beztrestnosti pro toho, kdo se sám udá a pomůže rozkrýt korupci, zasadí se o zpřísnění podmínky zadávání veřejných zakázek vůči společnostem, které nemohou prokazatelným způsobem doložit své majitele.

Experti souhlasí se zrušením anonymních akcí, které je pro ně zásadné věci. Dále souhlasí i se snahami prosadit zákon upravující lobing.

Samostatnou kapitolou je zavedení kontroverzního agenta provokatéra, který by mohl sám aktivně nabízet úplatky. I to by mohlo podle expertů přispět ke zmenšení prostoru pro podezřelé zakázky. Do zákulisních jednání by se najednou vloudil strach, jestli někdo ze spiklenců není skrytý policejní figurant, který korumpuje jen naoko, aby ostatní dostal před soud. Háček je ale v tom, že podle některých rozsudků Ústavního soudu i soudu ve Štrasburku je přímá provokace protiprávní.

Bohužel dle průzkumu agentury SANEP slibům politiků o skoncování s korupcí nevěří 93 procent dotázaných.

3. Je korupce trestná?

Korupce je v Česku na vzestupu. Je všudypřítomná a veřejné zakázky bývají „cinknuté“. Policie, státní zastupitelství i soudy svorně tvrdí, že postihovat ji jim činí stále větší obtíže. Nepříjemnosti často mívají spíše lidé, kteří na korupci upozorní. Možná by za dané situace bylo lepší korupci zlegalizovat a vydat oficiální sazebníky úplatků.

3.1 Příklad postihu upozornovatele na korupci

Příkladem kdy jsou postihováni lidé, kteří upozorní na korupci, je případ Roberta Bochníčka, někdejšího ředitele Vojenské ubytovací a stavební správy (VUSS).

V roce 2007 veřejně vystoupil v médiích s tím, že mu v minulosti jeden podnikatel za získání zakázky nabídl úplatek ve výši 1,5 miliónu korun.

Bochníček tehdy veřejnou soutěž na opravu klatovských kasáren zastavil, protože si spočítal, že je o 20 miliónů předražena.

Už předtím prý informoval svého nadřízeného, že na ministerstvu se řada zakázek nadhodnocuje. To později potvrdila i protikorupční police, která kvůli zmanipulovaným zakázkám za údajně více než miliardu korun a kvůli miliónovým úplatkům obvinila ze zločinného spolčení nejméně 35 lidí, mezi uplácující podnikatele i úplatné zaměstnance ministerstva.

Bochníček v této rozsáhlé korupční kauze nebyl obviněn neboť vystupuje jako svědek.

V současné době už Bochníček v pražské VUSS nepracuje. Jeho nadřízení ho podle jeho slov nejprve přeřadili na jiný post, ale nakonec po uložení tří výtek mu dali v říjnu 2007 výpověď. *„Je to nepochybně jejich pomsta za to, že jsem upozornil na korupci. Udělali na mě obrovské prověrky, nikdy na mě nic nenašli a tento spor je jediná, kdy se opřeli o kontrolní protokol Nejvyššího kontrolního úřadu.“* podotkl.

U soudu se nyní (tzn. únor 2010) brání rok straně žalobě ministerstva na náhradu škody ve výši zhruba 145 tisíc korun. Ministerstvo po něm peníze požaduje kvůli jeho podpisu na dodatku k jedné smlouvě z prosince roku 2005.

Podle názoru ministerstva Bochníček podepsáním dodatku porušil nejen rozpočet a vnitřní předpisy, ale také zákon o veřejných zakázkách, když na zakázku upravenou oním dodatkem nevyhlásil zadávací řízení.

Bochníček to u soudu odmítl. Veřejná soutěž na zakázku i příprava smlouvy včetně dodatku podle něj proběhly v létě 2005 a on nastoupil do funkce až 1. listopadu, s tím, že věc je dávno hotová, byla mu předložena k podpisu smlouva s tím, že už je to vysoutěženo a připraveno.¹⁴

¹⁴ Dostupné z: <http://www.novinky.cz/domaci/193019-ministerstvo-zaluje-byvaleho-zamestnance-ktery-upozornil-na-strasnou-korupci.html>

Toto jeden případ za všechny. V praxi to není ojedinělý příklad, kdy korumpující šikanuje osobu, která na korupci upozornila.

3.2 Přijímat i nabízet úplatky by mělo být v Česku trestné

V českém právním řádu lze korupční jednání postihovat především podle několika paragrafů trestního zákona. Jedná zejména o úplatkářství a zneužívání pravomoci veřejného činitele. Podle § 162a odst. 1 trestního zákona se úplatkem rozumí: *"neoprávněná výhoda spočívající v přímém majetkovém obohacení nebo jiném zvýhodnění, které se dostává nebo má dostat uplácené osobě nebo s jejím souhlasem jiné osobě, a na kterou není nárok."*

Pro spáchání trestného činu přijímání úplatku musí existovat souvislost mezi přijetím nebo poskytnutím úplatku a obstaráváním tzv. věcí obecného zájmu. Pod tímto pojmem je třeba si představit činnost státních orgánů, veřejné správy a dalších institucí či jednotlivců působících v oblastech s celospolečenským významem.

Trestné je úplatky nejen přijímat, ale i nabízet. Trestní zákon ovšem obsahuje i zvláštní ustanovení o účinné lítosti. Beztrestnost je podle tohoto ustanovení zajištěna pro toho, kdo úplatek poskytl nebo přislíbil poskytnout jen proto, že o něj byl požádán. Beztrestnost ovšem získá, jen pokud tuto skutečnost bez odkladu oznámí státnímu zástupci nebo policii.

4. Velká a malá korupce

4.1 Malá korupce

Vymezení úplatku je v trestním zákoně záměrně provedeno hodně obecně. Úplatkem tak je nejen obvyklá obálka s penězi, ale v podstatě jakýkoliv prospěch majetkové i nemajetkové povahy. Úplatek tedy klidně může mít podobu lístků na fotbalový

zápas, bezplatné dovolené nebo třeba několika kubíků dřeva. Může se ale také může jednat o poskytnutí různých služeb nebo informací.

Hranice mezi úplatkem a darem z vděčnosti bez postranních úmyslů je velmi tenká. Zákonem není stanovena žádná finanční hranice, od níž je úplatkářství trestné. Striktně vzato za úplatek tedy může být považována třeba i láhev vína nebo kytice růží. Vždy záleží na okolnostech každého případu, pohnutkách, míře zavinění a závažnosti důsledků korupčního jednání ve vztahu k jeho společenské nebezpečnosti.

S takovými případy tzv. malé korupce vycházejícími z každodenního života osobně přijde do styku snad skoro každý. Je to například podplácení úředníků, úzkoprsé lpění na postupech, špatná organizace.

4.2 Velká korupce

Daleko větší pozornost je však věnována tzv. velké korupci, s níž se většina lidí setká pouze zprostředkovaně. Bez podezření z korupce by se přitom neobešla snad žádná privatizace většího podniku nebo veřejná zakázka. Případů, kdy se podařilo jednotlivé kauzy vyšetřit a dotáhnout až k potrestání viníků, však lze spočítat na prstech jedné ruky.

Bývá spojována s korupcí politických a čelních představitelů veřejného života. Úplatky v těchto sférách dosahují značného rozsahu a bývají velmi dobře utajovány.

Patří sem nepotismus – zvýhodňování příbuzných při rozdělování funkcí či úřadů, oproti například kvalifikovaným kandidátům, klientelismus a tzv. zločiny bílých límečků - to jsou zločiny spáchané uznávanými osobami, které využívají svého postavení pro svůj prospěch.

5. Odhalování korupce

Odhalit a hlavně prokázat korupci je skoro vždy krajně obtížné. Jen málokdy se o úplatku jedná přímo a otevřeně, natož aby o tomto jednání existovaly nějaké hmatatelné důkazy. Spíše se vždy hovoří ve více či méně neurčitých náznacích, používána je „tajná“ řeč nebo kódované vzkazy a někdy dokonce dojde i na pantomimu. Možná to vypadá komicky, ale funguje to. Mediálně známých příkladů z poslední doby je celá řada.

Kauzy nejsou dotaženy do konce a vyšetřeny. A tak lidé cítí, že jsou nepostižitelní, tak budou přijímat a dávat úplatky a nic se jim nestane.

Policie ale často vyjde naprázdno i v případech, kdy se zdá být všechno úplně jasné. Zní to sice neuvěřitelně, ale vyhráno není ani v případě, kdy je zadržen člověk s naditou obálkou v kapse při odchodu ze schůzky, která se odehrála za asistence policie a s nasazením operativní techniky. To je přitom stejné, jako kdyby k usvědčení vraha nestačilo ani jeho zadržení nad mrtvolou na místě činu s ještě kouřící pistolí v ruce.

Jako příklad může posloužit případ korupce při zadávání armádních zakázek, kdy se na schůzce o úplatku přímo nehovořilo, ale úplatný plukovník si tlustou obálku zcela samozřejmě, avšak mlčky převzal. Po zadržení při odchodu z kanceláře s předmětnou obálkou ve své aktovce pak do protokolu prohlásil, že policii předává obálku jemu neznámého obsahu, o němž se však domnívá, že obsahuje spisovou dokumentaci.

Policisté mají při vyšetřování korupce nelehkou pozici. Je o to těžší, že si to dobře uvědomují i ti, kteří úplatky berou nebo dávají. Případy, kdy dojde na policejní vyšetřování, představují jen špičku ledovce. Pouze část z vyšetřovaných případů pak dospěje do fáze vznesení obvinění a opět jen část z těchto případů nakonec skončí jinak než zproštěním obžaloby.

Většina lidí, kteří se s korupcí setkají, se nedokáže chladnokrevně rozhodnout a buďto nikam nic nehlásí, nebo naopak svou okamžitou reakcí zmaří případné policejní

vyšetřování ještě před tím, než vlastně začne. Jako prostřáacci se při setkání s údajnou korupcí v poslední době zachovali i někteří poslanci. U nich však lze jen stěží posoudit, zda se jedná o projev prostoduchosti nebo spíše naopak.

Člověk, který si zachová chladnou hlavu i občanskou statečnost, a pokud si mu někdo řekne o úplatek, neváhá na něj podat trestní oznámení, se může se zlou potázat. Jestliže se nakonec jeho tvrzení z jakéhokoliv důvodu neprokáže, mohou se strany rázem obrátit a on bude muset čelit obvinění z trestného činu křivého obvinění s trestní sazbou až osm let. O to hůř, že na rozdíl od trestného činu přijímání úplatku tady vzniká důkazní nouze obvykle nehrozí.

Bohužel u nás odhalené korupce ubývá, a když, tak úplatkáři dostávají směšné tresty až někdy jsou až nedotknutelní. Příkladem může být případ šéfa dopravního odboru radnice v Rychnově nad Kněžnou Jana Ledviny. Telefonní odposlechy v roce 2007 usvědčily, že za různé protislužby a úplatky vyměřoval neukázněným řidičům mírnější tresty. Letos v únoru ale Ústavní soud rozhodl, že odposlechy byly nezákonné, a odsuzující rozsudek zrušil.¹⁵

6. Dnešek - korupce ano nebo ne?

Hospodářská krize mění to, jak lidé vnímají korupci. Přijetí či nabídnutí úplatku považují podnikatelé i zaměstnanci mnohem častěji za ospravedlnitelný prostředek pro záchranu firmy, získání zakázek či udržení míst. Vyplývá to ze studie, kterou dnes zveřejnila poradenská firma Ernst & Young. Z 22 zemí je Česko spolu s Řeckem a Tureckem k úplatkům nejtolerantnější.

Pro pětinu dotázaných jsou úplatky ospravedlnitelné v případě, že pomohou udržet zakázku a zachránit podnik. Zhruba stejný podíl lidí by pro záchranu firmy toleroval velkorysé dary, 19 procent pozvání na zábavné akce či dovolené a osm procent neúměrně vysoké náklady na reprezentaci.

¹⁵ Dostupné z: <http://domaci.ihned.cz/c1-42115860-boj-s-uplatky-po-cesku-smesne-tresty-a-milosti>

Za změnami v postoji ke korupci nestojí podle Ernst & Young nikdo jiný než hospodářská krize. "*Strach o pracovní místo hraje velkou roli, zvyšuje totiž tlak na pracovníky i na management a pod tímto tlakem budou také spíš přístupni nějakému uplácení,*" upozornil Markus Lohmeier, vedoucí oddělení investigativních služeb a řešení sporů společnosti Ernst & Young.

David Ondráčka, ředitel Transparency International: "*Dělali jsme průzkum mezi podnikateli, který ukázal zajímavý výsledek, že rozlišují korupci na dobrou a špatnou. Ta dobrá je ta, která přináší firmě zisk, špatná je ta, která ten zisk nepřináší.*"¹⁶

6.1 Vadí Čechům úplatky?

Podstrčení obálky neodsuzuje v průměru zhruba čtvrtina všech Evropanů. Za omluvitelné ho v době krize považuje 43 procent Čechů. Například ve Španělsku je to 38 procent lidí a v Rusku 44. Naopak v Británii korupce nevadila jen 14 procentům dotázaných, v Německu čtvrtině. Poskytování darů k získání přízně či zakázek by pochopila třetina Čechů, polovina Turků, pětina Španělů a Němců či 15 procent Britů. Studie tak ukázala, že tolerance je vyšší v zemích na jihu a východě Evropy.

Důvodem větší tolerance ke korupčnímu chování i náchylnosti k němu jsou obavy o přežití firem a o zaměstnání. Důležitou roli hraje také loajalita zaměstnanců k zaměstnavateli. Češi ve srovnání se zbytkem Evropy stále nejsou ochotni donášet na svého zaměstnavatele, který se dopustil korupce. Celou polovinu případů úplatkářství se přitom podaří odhalit díky anonymním udáním.

Metody korupce jsou rozličné a čím dál sofistikovanější:

- z ručky do ručky v kufříku či igelitce: úplatky v hotovosti,
- tichá pošta: provize proteče přes několik účtů a vybere se v zahraniční cash,
- jánabráchismus: systém protislužeb,

¹⁶ Dostupné z: <http://www.ct24.cz/ekonomika/55336-korupce-proc-ne-je-prece-krize-mysli-si-lide/video/2/>

- sejdem se v Toskánsku: naturální plnění (luxusní dovolená, výlety na jachtě, hodiny a atd.),
- teplé židličky: účast pro úředníky v dozorčích a správních radách,
- trafika: výměnou za dohozený lukrativní obchod dostane úředník výhodný post s dobrou mzdou a takřka bez odpovědnosti,
- výpalné: fiktivní půjčka, již podnikatel splácí odměnou za přidělený kšeft.¹⁷

6.2 Prognóza - korupce bude přibývat

Zhruba 55 procent dotázaných ve všech státech se kvůli pokračující krizi domnívá, že v příštích letech hospodářské kriminality ještě výrazně přibude. V Česku má tento názor 40 procent lidí, tedy stejně jako v sousedním Rakousku. Nejvíce jsou o přibývání korupce přesvědčeni Řekové. Zhoršení situace v příštích letech očekává 76 procent z nich.

7. Transparentnost

Rozvoj internetu a jiných elektronických nástrojů vede ke zvýšení průhlednosti fungování veřejné správy, která má donutit k odpovědnějšímu jednání.

Příkladem maximální transparentnosti veřejných zakázek je město Semily. Veřejné soutěže organizuje město již od zakázek nad 30 tisíc korun. Vše, co je kolem zadávacího řízení možné zveřejnit, radnice dává na internet. Takže z www stránek města se dá vyčíst, které firmy se do soutěže přihlásily, s jakými nabídkovými cenami a dalšími parametry. Pak je tam uvedeno jak, který člen hodnotící komise nabídky známkoval. Celý proces je tak po veřejnou kontrolou a vybrané zakázky dle zkušeností starosty klesají s cenou až o čtvrtinu proti očekáváním.

Další oblast, kde se uplatňují preventivní protikorupční opatření je kontrole ve

¹⁷ PŠENIČKA, Jiří; ALFOLDI ŠPERKOVÁ, Marcela. Tasemnice v republice. *Ekonom.* 18. - 24. 3. 2010, 11, s. 10 - 15.

veřejné správě. Buď je to právní kontrola, tzn. že pravidla hospodaření a jejich dodržování upravují zákonné normy. Vedle ní existuje finanční kontrola, která je zaměřena na finanční hospodaření – nakládání s veřejnými finančními prostředky.

8. Indexy vnímání korupce

8.1 Index vnímání korupce a Index plátců úplatků

Od roku 1995 vydává Transparency International Index vnímání korupce (Corruption Perception Index; CPI). Tento index se zaměřuje na korupci ve veřejném sektoru a seřazuje země podle stupně vnímání existence korupce mezi úředníky veřejné správy a politiky. Index CPI hrál důležitou roli ve zvyšování veřejné informovanosti o korupci a v bourání tabu, které korupci obklopovalo. V mnoha zemích vedl k zavádění značných reforem. CPI však pouze ukazuje na příjemce úplatků. TI si uvědomovala jeho nedostatečnost, hlavně fakt, že CPI neodráží odpovědnost zemí-exportérů za šíření mezinárodní korupce. Proto od roku 1999 zavedla TI Index plátců úplatků (Bribe Payers Index; BPI), který seřazuje exportující země světa podle jejich sklonu k uplácení.

Oba indexy jsou založeny pouze na vnímání určité situace. Je nemožné založit srovnávání úrovně korupce v různých zemích na primárních empirických datech, například na srovnávání počtu zatčených či počtu soudních případů. Takovéto údaje obecně neodrážejí opravdovou úroveň korupce v příslušné zemi, ale spíše schopnost žalobců, soudů či médií korupci odhalovat. Jediná metoda sběru dat vhodných pro srovnání je stavět na zkušenostech a vnímání situace těmi, kdo jsou nejvíce vystaveni korupci v realitě, tedy podnikatelů, analytiků, obchodních komor atd.¹⁸

¹⁸ Dostupné z: <http://www.transparency.cz/index.php?id=11>

Tabulka č. 1 Index vnímání korupce 2009

10 – nejnižší vnímání korupce, 1 – nejvyšší vnímání korupce

Poř.	Země	Hodnota
1	Nový Zéland	9,4
2	Dánsko	9,3
3	Singapur	9,2
3	Švédsko	9,2
5	Švýcarsko	9
6	Finsko	8,9
6	Nizozemí	8,9
8	Austrálie	8,7
8	Kanada	8,7
8	Island	8,7
11	Norsko	8,6
14	Německo	8
16	Rakousko	7,9
17	Japonsko	7,7
17	Velká Británie	7,7
27	Slovinsko	6,6
35	Portugalsko	5,8
46	Maďarsko	5,1
49	Polsko	5
52	Česká republika	4,9
52	Litva	4,9
71	Bulharsko	3,8

Zdroj: <http://www.transparency.cz/doc/cpi2009.xls>, úprava autor.

V roce 2009 Česká republika se propadla až za Maďarsko a Polsko.

David Ondráčka zmiňuje příčinu: „Protikorupční strategie vlády u nás prakticky neexistuje, chybí ambicióznější plán změn, není vyčleněn dostatek lidí na jejich prosazování, není to skutečná priorita. Jen velmi málo politiků je ochotno v této oblasti něco udělat. Bojí se, že prosazování nepopulárních opatření šlápne na prsty řadě vlivných skupin. Minulá vláda měla tuto oblast za prioritní pouze verbálně a výrazně otevřela cestu soukromým zájmům k ovlivňování politického rozhodování. Současná vláda zatím váhá, zda něco dělat a co to má být. Bez jasné politické vůle vlády a parlamentu se nepohne nic.“¹⁹

¹⁹ Dostupné z: http://www.transparency.cz/index.php?lan=cz&id=16&pom_id=87

Tabulka č. 2: Vývoj Indexu vnímání korupce v České republice (v letech 1998-2009)

Rok	Pořadí	Hodnota
1998	37.	4,8
1999	39.	4,6
2000	42.	4,3
2001	47.	3,9
2002	52.	3,9
2003	54.	3,9
2004	51.	4,2
2005	47.	4,3
2006	46.	4,8
2007	41.	5,2
2008	45.	5,2
2009	52.	4,9

Zdroj: <http://www.transparency.cz/index.php?lan=cz&id=11>, úprava autor

8.2 Globální barometr korupce

Globální barometr korupce (Global Corruption Barometer) je průzkum veřejného mínění, který se zabývá názory veřejnosti na otázky korupce a zkoumá osobní zkušenosti respondentů s korupčními praktikami. Jeho výsledky byly poprvé zveřejněny v roce 2003.²⁰

Global Corruption Barometer 2009 je obsáhlý průzkum veřejného mínění, který probíhá v 69 zemích světa. Celkový vzorek tázaných je přes 73 000. Pro Českou republiku jsou zjištění nepřekvapivá v porovnání s předchozími roky a poukazují na to, že „postižené“ oblasti zůstávají neměnné. Veřejný sektor a politické strany jsou podle názoru české veřejnosti instituce nejvíc zasažené korupcí. Jedenáct procent lidí zaplatilo za poslední rok úplatek a 64 procent dotázaných nevěří v efektivitu vládních protikorupčních opatření.²¹

²⁰ Dostupné z: <http://www.transparency.cz/index.php?id=11>

²¹ Dostupné z: <http://www.transparency.cz/index.php?lan=cz&id=3012>

9. Vlastní šetření

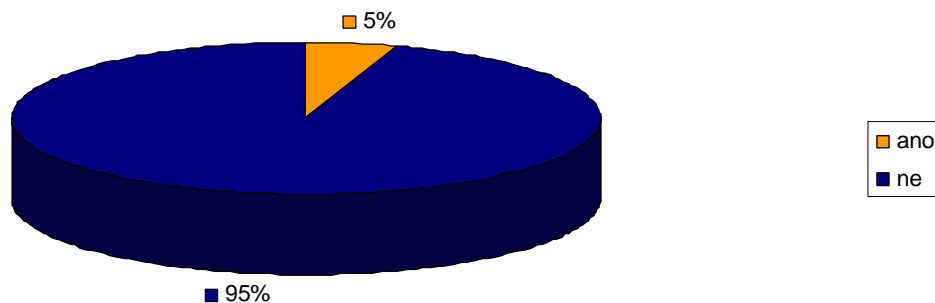
Byl proveden vlastní průzkum na mém pracovišti. Dotázáno bylo 70 osob, vráceno 61.

Tabulka č. 3: Vlastní průzkum vnímání korupce

Otázka	Procento odpovědí ANO	Procento odpovědí NE
Požadoval po Vás někdo úplatek?	5%	95%
Dal(a) jste alespoň jednou úplatek státnímu úředníkovi?	5%	95%
Dal(a) jste alespoň jednou „děkovné“ státnímu úředníkovi?	70%	30%
Znáte ze svého okolí někoho, kdo se s korupcí setkal?	3%	97%
Je podle Vás úroveň korupce v současné ČR horší než před rokem 1989?	100%	0%
Víte o existenci protikorupční linky, na kterou může občan zavolat?	2%	98%

Zdroj: autor

Graf č. 1: Požadoval po Vás někdo úplatek?

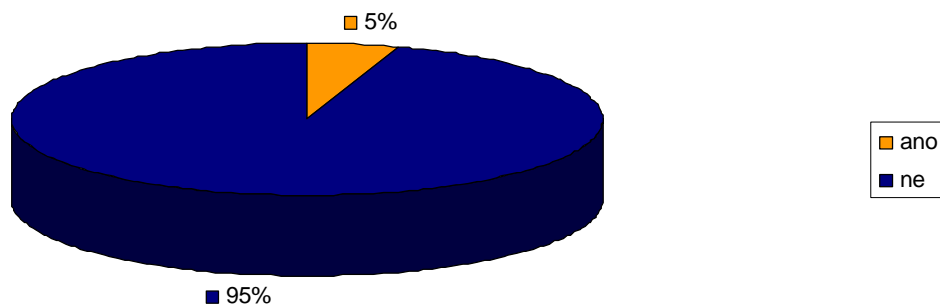
Zdroj: autor

Závěr:

Z 61 dotazovaných odpovědělo 3 kladně a záporně 58 osob.

Rozuměl dotazovaný otázce? Co si obyčejný člověk představí pod slovem úplatek? Položit mně tuto otázku, představím si, že někdo po mně chce peníze za jím vykonanou protislužbu. Což je nejběžnější prostředek ke korupci. Ale úplatek nejsou jen peníze. Může to být informace, může to být nějaká poskytnutá služba, provize, věcný dar.

Graf č. 2: Dal(a) jste alespoň jednou úplatek státnímu úředníkovi?

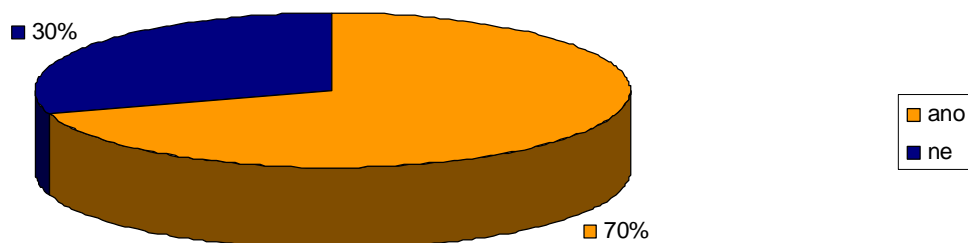
Zdroj: autor

Závěr:

Z 61 dotazovaných odpovědělo 3 kladně a záporně 58 osob

Ve slova smyslu slova úplatek se přiznalo 5% osob z 61 dotazovaných. Domnívala jsem se, že většina dotázaných odpoví, že nedalo. Kdo by se dobrovolně přiznával, že za úplatu získal pracovní místo na úřadě, lepší stavební parcelu, obecní byt, veřejnou zakázku.

Graf č. 3: Dal(a) jste alespoň jednou „děkovně“ státnímu úředníkovi?

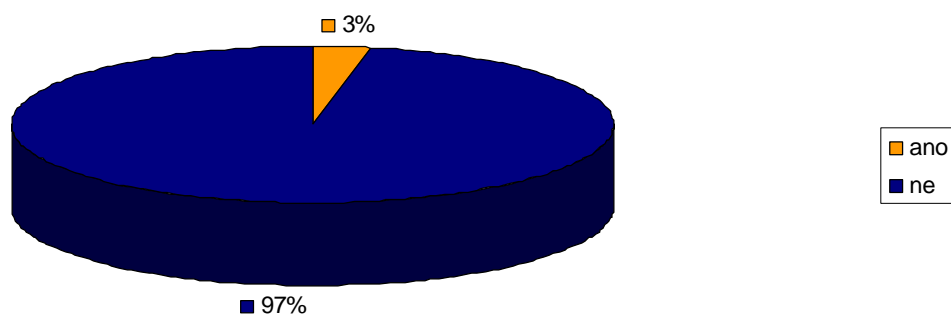
Zdroj: autor

Závěr:

Z 61 dotazovaných odpovědělo 43 kladně a záporně 18 osob.

Je zajímavé, že k „děkovnému“ se člověk přihlásí. To už je vlastně za poskytnutou službu. Za rozhodnutí vydané k naší spokojenosti, že naše žádost nebyla zamítnuta. I když je to v pracovní náplni státního úředníka. Proč mu nepoděkovat kávou, lahvičkou, bonboniérou za jeho snahu?

Graf č. 4: Znáte ze svého okolí někoho, kdo se s korupcí setkal?

Zdroj: autor

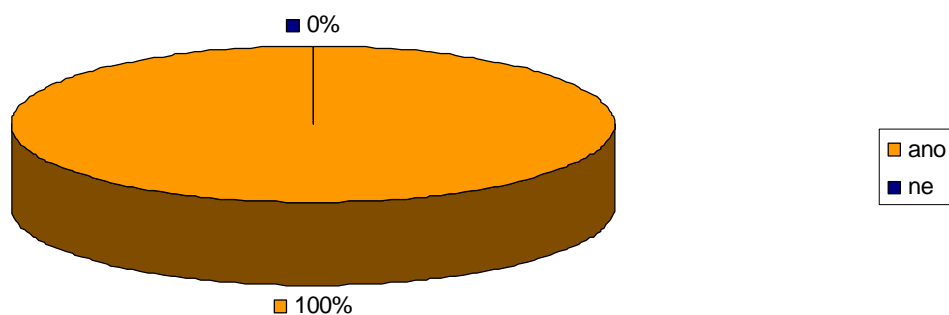
Závěr:

Z 61 dotazovaných odpovědělo 2 kladně a záporně 59 osob.

Domnívala jsem se, že většina lidí nepřizná, že se s korupcí setkala. My jsme jen malý ryby. Těch pár tisícovek, které podstrčíme za urychlenější rozhodování státního úředníka, nikoho nezajímá.

A ani ti relativně nezávislí a finančně zajištění občané o tom nehovoří. Mají strach o rodinu a kariéru.

Graf č. 5: Je podle Vás úroveň korupce v ČR horší před rokem 1989

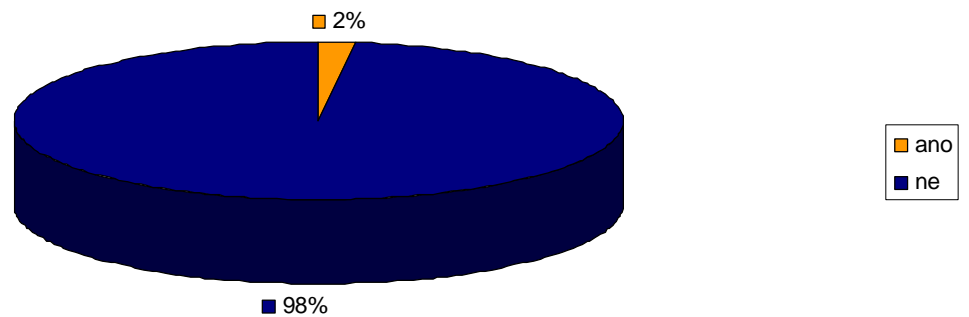
Zdroj: autor

Závěr:

Z 61 dotazovaných odpovědělo všech 61 kladně.

Jasně, že máme pocit, že situace je horší než za „komunistů“. Protože dnes se o korupci více veřejně hovoří (je všudypřítomná, nic nevyřeší, nikdo nebývá řádně potrestán). A občané jsou naštvaní - tou svou bezmocností proti byrokratickému molochu a z pocitu, že všichni muži zákona (policie, úředník, zastupitel) jsou součástí korupčního systému. Za bývalé politické garnitury se vše schovávalo pod pokličku. Byly jenom úspěchy, žádné nezdary. O pravdivém životě se jenom šeptalo nebo probíralo v hospodě. Ve veřejných médiích ani náznak problému. A že byly – například bez podplacení vedoucího prodejny elektro nebyla pračka.

Graf č. 6: Víte o existenci protikorupční linky, na kterou může občan zavolat?

Zdroj: autor

Závěr:

Z 61 dotazovaných odpověděla 1 osoba kladně, 60 záporně.

Domnívám se, že dotazovaní nemají takovou zkušenost s korupcí, aby ji museli nahlašovat.

Závěr

V současné době ať otevřu tisk, televizi, internet – není dne, kdy by se neobjevila zmínka o nějakém korupčním jednání. Není se čemu divit. Vždyť v dnešní době není nikdo za nic zodpovědný a hlavně je „bezpečnější“. Po mě „potopa“. Každý cítí, že musí využít příležitosti, která se mu naskytla. Vysát z veřejných prostředků i z prostředků podnikatelů co se dá, protože nikdo neví co bude zítra.

Plně platí rčení – co je doma, to se počítá. Nemám pocit z politických špiček, kteří nám vládnou, že by měly zájem o blaho republiky. Proboha, vždyť to jsou někdy tací neodborníci, hlavně že vědí „kam vítr, tam plášť.“ Takže rychle do své kapsy, než se přijde na to, že jsem nepoužitelný, ať jsem zajištěný, ať mám známosti .

A na druhé straně. Proč dávám? Když cítím potřebu poděkovat – je to dar. Když cítím pocit bezmocnosti – je to úplatek. Jak беру vánoční pozornosti od firmy z kancelářskými potřebami ve formě výborné bábovky?! Je to milé, ale zároveň mám pocit závaznosti.

Na našem obecním úřadu funguje od roku 1994 s malou obměnou stejné zastupitelstvo. V loňském roce byl na jedné místní komunikaci vybudován retardér. Všichni se divili, protože zápis z jednání zastupitelstva obsahoval jen zmínku o opravě. A ke všemu se ten retardér nepovedl, musel se snižovat. A už se mezi lidmi šušká – no jo, pan stavebník je spolužák místostarosty. A není šprochu, aby nebylo na něm pravdy trochu. Je fakt, že většinu stavebních prací ve vsi bylo odvedeno touto firmou. Je to tím, že je zastupitelstvo s prací této firmy spokojeno nebo že je tím spolužákem nebo oboje?

Těsně před volbami do krajských zastupitelstev Pardubický kraj kupuje hotel Jiříčka v Brandýse nad Orlicí. Budova má pomoci zdejšímu rehabilitačnímu ústavu rozšířit své služby. Na tom by nebylo nic špatného, kdyby ústavu, který spadá pod kraj, neřídila hejtmanova manželka a kraj mu v uplynulých letech přidělil zdaleka nejvíc dotací ze srovnatelných zařízení.

„Žádný střet zájmů v tom nevidím. Ale sám se zdržuji hlasování," řekl před rozhodnutím zastupitelů hejtman Ivo Toman. Dodal, že kraji se nabízí výhodná koupě. Kraj měl hotel koupit za osm milionů korun s tím, že polovinu z této částky uhradí rehabilitační ústav. A ten na to vezme prostředky kde? Je schopno vydělat tolik peněz svým provozem nebo to zas bude dotací od zřizovatele.

Konstatuji, že jsem cíle své bakalářské práce splnila. Popsala jsem, co je to korupce, proč vzniká, proč setrvává. Výsledkem bylo zjištění, že v současné době je už jak parazitující tasemnice. Že není vůle s ní bojovat. Protože by kompetentní osoby šly proti sobě. Když někomu někdo něco nabídne, byl by hloupý, kdyby nebral.

A co bychom potřebovali? Podle mého mínění jasné zákonodárství a pak opravdový postih. Postih by musel být tak silný, aby si člověk řekl, že mu to za to nestojí.

A na závěr citát o korupci: „Čím více je korumpován stát, tím více je zákonů.“ (Publius Cornelius Tacitus).

Seznam použité literatury

1. CHMELÍK, Jan, et al. *Pozornost, úplatek a korupce*. 1. Praha : Linde Praha, a.s., 2003. 222 s. ISBN 80-7201-434-X
2. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. 2010 [cit. 2010-03-02]. Úvod. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/>>.
3. *Integrovaný portál MPSV* [online]. 2010 [cit. 2010-03-20]. úvodní strana. Dostupné z WWW: <<http://portal.mpsv.cz/>>.
4. *Protikorupční linka 199* [online]. 2008 [cit. 2010-04-10]. úvodní strana. Dostupné z WWW: <<http://www.linka199.cz/>>.
5. ŠTASTNÝ, Ondřej. Pastičky na korupci : Po volbách zatočíme s korupcí, předhánějí se strany. Jsou jejich plány reálné, nebo jen volební?. *MLADÁ FRONTA DNES*. 9.3.2010, XXI, 57, s. A10
6. VACULÍK, Radim. Ministerstvo žaluje bývalého zaměstnance, který upozornil na "strašnou korupci". *Novinky.cz* [online]. 2010, 0, [cit. 2010-04-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.novinky.cz/domaci/193019-ministerstvo-zaluje-byvaleho-zamestnance-ktery-upozornil-na-strasnou-korupci.html>>.
7. KEDROŇ, Radek Boj s úplatky: Odhalené korupce ubývá, úplatkáři dostávají směšné tresty. In . [s.l.] : [s.n.], 2010 [cit. 2010-03-31]. Dostupné z WWW: <<http://domaci.ihned.cz/c1-42115860-boj-s-uplatky-po-cesku-smesne-tresty-a-milosti>>.
8. *ČT24.cz* [online]. 20. 5. 2009 [cit. 2010-03-15]. Korupce? Proč ne? Je přece krize, myslí si lidé. Dostupné z WWW: <<http://www.ct24.cz/ekonomika/55336-korupce-proc-ne-je-prece-krize-mysli-si-lide/video/2/>>.
9. PŠENIČKA, Jiří; ALFOLDI ŠPERKOVÁ, Marcela. Tasemnice v republice. *Ekonom*. 18. - 24. 3. 2010, 11, s. 10 - 15.
10. *Transparency International Česká republika* [online]. 2010 [cit. 2010-03-29]. Dostupné z WWW: <<http://www.transparency.cz/>>.

Seznam příloh

- Příloha 1 Aktualizace Strategie vlády v boji proti korupci na období let 2006 až 2011

Ministerstvo vnitra
České republiky

**Aktualizace Strategie vlády v boji proti korupci na období
let 2006 až 2011**

Praha 2008

1 Úvod.....	2
2 Plnění doporučení, která byla České republice dána mezinárodními skupinami pro boj s korupcí v rámci jejího hodnocení.....	5
2.1 Zavedení jednotných předpisů upravujících normy pro přijímání darů, prohlášení o osobních zájmech, jiných vykonávaných činnostech a situace, kdy státní úředníci a zaměstnanci územních samosprávných celků přecházejí do soukromého sektoru.....	5
2.2 Přijímání státních zaměstnanců a úředníků územních samosprávných celků na základě výběrového řízení	6
2.3 Školení a vzdělávání zaměstnanců ve veřejné správě v oblasti etického chování a boje proti korupci	6
2.4 Zavedení odpovědnosti právnických osob	6
3 Závěrečná doporučení zprávy o pilotním provozu protikorupční linky 199.....	7
3.1 Propagace protikorupční linky 199	7
3.2 Informace o kontaktních telefonních linkách a emailech pro podávání podnětů na podezření z možného korupčního jednání v jednotlivých ústředních orgánech státní správy	7
4 Výsledky jednání meziresortní koordinační skupiny pro boj s korupcí.....	15
4.1 Zpracování, implementace a pravidelná aktualizace interních protikorupčních předpisů ústředních orgánů státní správy	15
4.2 Novelizace zákonů o obcích, krajích a hl. m. Praze	15
4.3 Novelizace zákona o střetu zájmů	15
4.4 Stanovení pravidel tzv. legitimního lobbingu	16
4.5 Posílení závaznosti a vymahatelnosti zjištění a závěrů kontrol Nejvyššího kontrolního úřadu	16
4.6 Formulace pravidel, za kterých by stát přistupoval na arbitráže namísto soudního řízení (pravidla pro uzavírání rozhodčích doložek).....	16
4.7 Zavedení pravidel pro zjednodušení vymáhání tzv. regresivní odpovědnosti veřejných funkcionářů	17
4.8 Změna Jednacího řádu Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR a Jednacího řádu Senátu Parlamentu ČR	17
5 Závěry.....	18

1 Úvod

Strategie vlády v boji proti korupci byla schválena usnesením vlády ze dne 25. října 2006 č. 1199 o Strategii vlády v boji proti korupci na období let 2006 až 2011. Usnesení bylo následně pozměněno usnesením vlády ze dne 18. června 2007 č. 676 ke Zprávě o korupci v České republice za léta 2005 – 2006 a o plnění Aktualizovaného vládního programu boje proti korupci. Každému resortu byly zadány úkoly, jejichž realizací je Strategie postupně naplňována.

V uplynulém období se podařilo realizovat řadu opatření v boji proti korupci. Opatřením, které umožňuje realizaci zrovnoprávnění elektronické a listinné formy komunikace občana s úřadem a úřadů navzájem, bylo schválení zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentu. Dále byl zpracován a vládou schválen soubor dokumentů, jež mají za úkol minimalizovat státní regulaci, zjednodušit legislativu a zvýšit transparentnost legislativního procesu. Přijetím usnesení vlády ze dne 13. srpna 2007 č. 877 o Obecných zásadách pro hodnocení dopadů regulace (RIA) a novelizací Legislativních pravidel vlády provedenou usnesením vlády ze dne 18. července 2007 č. 816 k návrhu změn Legislativních pravidel vlády a Jednacího řádu vlády byla do procesu přípravy právních předpisů zapracována povinnost provádět vyhodnocení dopadů (tzv. RIA). Toto opatření zabrání vytvářet nadbytečnou byrokratickou zátěž u nově přijímaných právních předpisů a zároveň pomůže zprůhlednit legislativní proces zavedením institutu veřejného připomínkového řízení prostřednictvím internetu tak, jak bylo přijato usnesením vlády ze dne 13. srpna 2007 č. 879 k návrhu postupu zavedení metodiky pro zapojování veřejnosti do přípravy vládních dokumentů. Rovněž konzultace s dotčenými stranami jsou pevnou součástí procesu RIA.

Dále byla Ministerstvem vnitra zřízena centrální protikorupční linka 199, která je provozována nevládní neziskovou organizací Transparency International – Česká republika, o. p. s. Závěrečná zpráva o provozu protikorupční linky 199 za pilotní období od 19. září 2007 do 29. února 2008 byla vládou vzata na vědomí usnesením vlády ze dne 23. července 2008 č. 915. V současnosti probíhá dlouhodobý provoz linky.

Zjednodušení komunikace s úřady bylo umožněno přijetím zákona č. 269/2007 Sb., kterým se mění zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy včetně novely zákona o Rejstříku trestů. Ten umožňuje spuštění sítě kontaktních míst, která lidem zjednoduší komunikaci s úřady. Cílem projektu Czech POINT (Českého podacího ověřovacího informačního národního terminálu) je poskytnout občanům ověřené výpisy z centrálních státních evidencí a rejstříků na jednom místě, aniž by občan musel navštívit několik různých úřadů státní správy. Jedná se o výpisy z Katastru nemovitostí, z Obchodního rejstříku, ze Živnostenského rejstříku, od roku 2008 přibyla možnost žádat o výpis z Rejstříku trestů a od 1. července 2008 také možnost podání živnosti.

V oblasti trestního práva byl schválen zákon č. 135/2008 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád) ve věci protikorupčního agenta. Zákon mění ustanovení §158e odst. 1 trestního řádu tak, že se výslovně rozšiřuje okruh trestných činů, u nichž je útvar Policie České republiky oprávněn v trestním řízení použít agenta, a to o trestné činy související s korupcí. Konkrétně o trestný čin přijímání úplatku podle §160 trestního zákona, trestný čin podplácení podle §161 trestního zákona a trestný čin nepřímého úplatkářství podle §162 trestního zákona. Ostatní podmínky použití agenta (§158e odst. 2 až 8 trestního řádu) se nemění. Zákonem č. 122/2008 Sb., kterým se mění zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů, bylo kromě zpřísnění trestních sazeb za trestné činy postihující úplatkářství zavedeno také povinné ukládání trestu zákazu činnosti osobám odsouzeným za korupční jednání spáchané v souvislosti s veřejnými zakázkami, veřejnými soutěžemi, dražbami, insolvenčním řízením a koncesním řízením, byly zpřísněny tresty za trestný čin zkršlování údajů o stavu hospodaření a jmění, neboť falšování účetních dokladů může být častou formou zastírání kriminálního původu výnosů z trestné činnosti, včetně korupce, byla rozšířena definice zahraničního veřejného činitele pro účely úplatkářství, vyloučena aplikace institutu účinné lítosti u podplácení zahraničního

veřejného činitele a zrušena omezení, která nedovolují daňovým úředníkům oznamovat ve všech případech orgánům činným v trestním řízení případy korupce odhalené během daňové kontroly.

Zároveň byly v uplynulém období některé úkoly zrušeny. Jedná se o úkoly uložené usnesením vlády ze dne 25. října 2006 č. 1199 ministru spravedlnosti a předsedovi Legislativní rady vlády. Úkol II./2. aa) předložit vládě do 31. března 2007 návrh na vytvoření specializovaného senátu u vyššího soudu a na vytvoření zvláštního útvaru působícího při vrchním státním zastupitelství, do jejichž působnosti bude náležet stíhání korupce veřejných činitelů a korupce při veřejných zakázkách, veřejných soutěžích a dražbách a dalších významných činnostech obecného zájmu byl zrušen usnesením vlády ze dne 24. září 2007 č. 1181. Úkoly II./2. ac) předložit vládě do 31. března 2007 návrh zákonné úpravy směřující ke snižování a zamezení nárůstu nadměrné byrokratické zátěže včetně zakotvení práva osob na ochranu před byrokratickou zátěží a II./2. ad) předložit vládě do 31. března 2007 návrh věcného záměru úpravy tzv. legitimního lobbingu byly zrušeny usnesením vlády ze dne 27. června 2007 č. 715. Úkol II./2. bb) předložit vládě do 31. března 2007 návrh na změnu Jednacího řádu Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky a Jednacího řádu Senátu Parlamentu České republiky s cílem upravit proces uplatňování pozměňovacích návrhů, byl zrušen usnesením vlády ze dne 25. července 2007 č. 853. Úkol č. II./6. uložený místopředsedovi vlády a ministru práce a sociálních věcí předložit vládě do 31. května 2007 návrh věcného záměru právní úpravy na zvýšení hmotné odpovědnosti zaměstnanců a veřejných funkcionářů byl zrušen usnesením vlády ze dne 27. června 2007 č. 715.

Otázka zavedení institutu odpovědnosti právnických osob do českého právního řádu je jedním z hlavních témat Aktualizace Strategie vlády v boji proti korupci na období let 2006 až 2011. S ohledem na úmluvy mezinárodních skupin pro boj s korupcí, které byly v minulosti Českou republikou ratifikovány (OECD, GRECO), je zavedení institutu odpovědnosti právnických osob do českého právního řádu nutné. Návrh zákona o trestní odpovědnosti právnických osob připravilo v minulosti Ministerstvo spravedlnosti, ten byl však odmítnut velkou většinou poslanců Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky. Kvůli absenci institutu odpovědnosti právnických osob v českém právním řádu je Česká republika opakovaně a důrazně kritizována jak mezinárodními skupinami pro boj s korupcí (OECD, GRECO), tak Evropskou unií. Ze stejného důvodu dosud nebyla ratifikována Úmluva OSN proti korupci, kterou Česká republika podepsala již roku 2005.

Ministerstvo vnitra vyhodnotilo tuto situaci jako neúnosnou a řešení výše zmíněného problému se ujalo i přes jeho značnou problematičnost a přestože tato problematika nenáleží přímo do působnosti Ministerstva vnitra a počátkem roku 2007 byly podniknuty konkrétní kroky, díky nimž byl legislativní proces ve zmíněné záležitosti opět uveden do pohybu. Věcný záměr zákona o odpovědnosti právnických osob za správní delikty spáchané jednáním, které je u fyzických osob postihováno jako trestný čin a k jehož postihu u právnických osob zavazuje mezinárodní smlouva nebo právní předpis Evropských společenství byl v nedávné době projednán dotčenými subjekty v rámci vnějšího připomínkového řízení. Z vnějšího připomínkového řízení vzešly závažné připomínky. Aby Ministerstvo vnitra po jejich posouzení a vyhodnocení mohlo dostát svému úkolu, rozhodlo se předat vládě do 31. března 2009 informaci o problémech přípravy věcného záměru zákona o správní odpovědnosti právnických osob za jednání, k jehož postihu zavazují mezinárodní smlouvy. Vláda posoudí navrhované varianty řešení a rozhodne, ke které se přikloní. Na základě tohoto rozhodnutí bude Ministerstvo vnitra dále postupovat. Ministerstvo vnitra tak v nejbližší době odstraní kritický pohled mezinárodních organizací na zmíněnou záležitost i na Českou republiku jako celek.

Aktualizace Strategie vlády v boji proti korupci na období let 2006 až 2011 je předkládána na základě usnesení vlády ze dne 28. dubna 2008 č. 492 ke Zprávě o plnění úkolů Strategie vlády v boji proti korupci za období let 2006 až 2007, které ukládá ministru vnitra zpracovat na základě Zprávy a předložit vládě do 31. října 2008 návrh aktualizace Strategie vlády v boji proti korupci. Termín byl usnesením vlády ze dne 24. listopadu 2008 č.

1482 ke zprávě o plnění úkolů uložených vládou s termínem plnění od 1. října do 31. října 2008 prodloužen do 31. prosince 2008. Tento termín byl usnesením vlády ze dne 26. ledna 2009 č. 116 ke zprávě o plnění úkolů uložených vládou s termínem plnění od 1. prosince do 31. prosince 2008 prodloužen do 28. února 2009.

Cílem aktualizace Strategie vlády v boji proti korupci je zajistit plnění některých konkrétních úkolů přispívajících k boji proti korupci a přidat úkoly nové. Aktualizace Strategie vlády v boji proti korupci vychází jak z doporučení obsažených ve Zprávách o plnění doporučení Skupiny států v boji proti korupci GRECO (Group of States against Corruption) při Radě Evropy, schválené na jejím 38. plenárním zasedání ve Štrasburku 13. června 2008 a Pracovní skupiny OECD proti podplácení¹, tak ze závěrů „Závěrečné zprávy o provozu protikorupční linky 199 za pilotní období od 19. září 2007 do 29. února 2008“, která byla vzata vládou na vědomí usnesením vlády ze dne 23. července 2008 č. 915, a ze závěrů jednání mezíresortní koordinační skupiny pro boj s korupcí.

¹ „Zpráva o plnění doporučení Českou republikou v rámci druhého hodnotícího kola Skupinou států v boji proti korupci (Group of States against Corruption – GRECO)“ (dále jen Zpráva GRECO) „Zevrubná zpráva o plnění doporučení vyplývajících ze Zprávy o uplatňování Úmluvy a Doporučení z roku 1997 o boji proti podplácení zahraničních veřejných činitelů v mezinárodních podnikatelských transakcích rok po jejím přijetí Pracovní skupinou OECD proti podplácení“ (dále jen Zpráva OECD).

2 Plnění doporučení, která byla České republice dána mezinárodními skupinami pro boj s korupcí v rámci jejího hodnocení

GRECO (Group of States against Corruption – Skupina států v boji proti korupci) je orgán Rady Evropy ustavený roku 1998, ČR přistoupila ke GRECO v roce 2002. Hlavní činností GRECO je monitoring implementace protikorupčních instrumentů Rady Evropy, zejména Trestněprávní úmluvy Rady Evropy proti korupci, Občanskoprávní úmluvy Rady Evropy proti korupci, Doporučení Rady o Kodexech chování veřejných činitelů a Rezoluce Výboru ministrů o 20 vůdčích zásadách boje proti korupci. Proces hodnocení států probíhá ve třech kolech. V prvním evaluačním kole jsou hodnoceny obecné otázky, např. nezávislost, specializace a význam orgánů spojených s bojem proti korupci, systém imunit. Ve druhém evaluačním kole je hodnoceno, zda je v zákonech daného státu zakotvena odpovědnost právnických osob, dále způsob konfiskace majetku a problematika veřejné správy. Třetí evaluační kolo se zabývá skutkovou podstatou trestných činů a transparentním financováním politických stran.

První evaluační kolo bylo v ČR skončeno v roce 2007, doporučení byla splněna částečně, stále není uspokojivě vyřešen např. systém poslaneckých imunit. Zpráva o druhém evaluačním kole ČR byla přijata v květnu 2006, z ověřovací zprávy, která byla schválena na 38. plenárním zasedání GRECO ve Štrasburku 13. června 2008, vyplývá, že Česká republika nesplnila řadu doporučení. Ve své zprávě vyjádřila skupina GRECO konkrétní obavy v tom smyslu, že pouze jedno z pěti doporučení týkajících se veřejné správy, což je téma druhého kola hodnocení, bylo realizováno uspokojivě. Vyzývá k řešení trvalé absence smysluplného ustanovení o odpovědnosti právnických osob za trestné činy úplatkářství, praní peněz a nepřímého úplatkářství a závěrem vybízí k urychlení úsilí při zavádění právních předpisů upravujících střet zájmů, při postupování pro přijímání pracovníků na základě výběrového řízení, při oznamování korupce a ochraně oznamovatelů a povinném školení úředníků v oblasti protikorupčních opatření, bezúhonnosti a etického chování. Informace o plnění těchto doporučení mají být skupině GRECO předloženy do 31. prosince 2009.

2.1 Zavedení jednotných předpisů upravujících normy pro přijímání darů, prohlášení o osobních zájmech, jiných vykonávaných činnostech a situace, kdy státní úředníci a zaměstnanci územních samosprávných celků přecházejí do soukromého sektoru

Podle Zprávy GRECO bylo doporučení viz. *„Zavedení jednotných předpisů upravujících skutečné a potencionální střety zájmů, které by měly obsahovat i normy pro (i) přijímání darů, (ii) prohlášení o osobních zájmech, (iii) jiných vykonávaných činnostech a (iv) situace, kdy státní úředníci a zaměstnanci přecházejí do soukromého sektoru; tyto předpisy by měly také stanovit odpovídající mechanismy, jež by umožňovaly dodržování výše uvedených norem.“* realizováno jen z části.

Nedostatky v plnění tohoto doporučení jsou chápány především v úzkém pojetí ustavení systému přecházení státních zaměstnanců do soukromého sektoru (tzv. revolving doors/pantouflage) jak v zákoně č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů, tak v zákoníku práce (zákon 262/2006 Sb.). V doporučení je navíc požadováno zavedení jednotných předpisů upravujících střet zájmů nejen pro kategorie poměrně vysoce postavených činitelů, ale obecně pro všechny zaměstnance veřejné správy. Navrhuje se proto toto doporučení legislativně zajistit implementací do zákona o střetu zájmů.

2.2 Přijímání státních zaměstnanců a úředníků územních samosprávných celků na základě výběrového řízení

Podle Zprávy GRECO nebylo doporučení vii. „Zavést a implementovat zákony, které vyžadují přijímání státních zaměstnanců a úředníků územních samosprávných celků na základě výběrového řízení, a to na všech úrovních státní správy.“ realizováno.

Jelikož zákoník práce (zákon č. 262/2006 Sb.) neobsahuje žádná ustanovení o přijímání zaměstnanců veřejné správy a zákon o úřednících územních samosprávných celků (zákon č. 312/2002 Sb.) předepisuje postup pouze pro přijímání (na základě výběrového řízení) vyšších vedoucích pracovníků a pracovníků a osob s pracovní smlouvou uzavřenou na dobu neurčitou zaměstnaných na územním samosprávném celku, a vzhledem k pochybnostem GRECO o aplikaci těchto ustanovení v praxi, se navrhuje toto doporučení legislativně zajistit implementací do připravovaného zákona o úřednících.

2.3 Školení a vzdělávání zaměstnanců ve veřejné správě v oblasti etického chování a boje proti korupci

Podle Zprávy GRECO je doporučení x. „Zavedení pravidel vyžadujících periodické a průběžné školení o protikorupčních opatřeních, etickém chování a bezúhonnosti pro všechny státní zaměstnance a úředníky územních samosprávných celků.“ realizováno pouze částečně.

Současný systém proškolení zaměstnanců veřejné správy v oblasti protikorupčních opatření, etického chování a bezúhonnosti v České republice je podle skupiny GRECO nedostatečný. Povinnost navštěvovat školicí kurzy na téma protikorupčních opatření, etického chování a bezúhonnosti má být povinný pro všechny zaměstnance veřejné správy, s rozlišením mezi různými kategoriemi zaměstnanců veřejné správy a různými obory správy, přičemž např. zaměstnanci ve vysoce rizikových funkcích nebo oborech, by měli takové kurzy navštěvovat častěji a jejich témata by se měla více specializovat na protikorupční opatření, etické chování a bezúhonnost.

Je proto nutné celkově posílit systém protikorupčního vzdělávání ve veřejné správě. Toto doporučení se navrhuje legislativně zajistit implementací do připravovaného zákona o úřednících.

2.4 Zavedení odpovědnosti právnických osob

Podle Zprávy GRECO nebylo doporučení xii. „Zavést odpovědnost právnických osob v souladu s Trestněprávní úmluvou o korupci a zavést efektivní, přiměřené a odrazující sankce.“ realizováno. Zároveň bylo Pracovní skupinou OECD proti podplácení ve Zprávě OECD doporučeno „aby Česká republika bezodkladně zavedla institut odpovědnosti právnických osob za podplácení zahraničních veřejných činitelů a zavedla sankce, jež budou účinné, přiměřené a odrazující“.

Přes řadu pokusů v minulosti právně ošetřit tuto problematiku nebyl záměr zavést institut trestní odpovědnosti právnických osob do právního řádu naplněn. V nedávné době byl zpracován a předložen do vnějšího připomínkového řízení věcný záměr zákona o odpovědnosti právnických osob za správní delikty spáchané jednáním, které je u fyzických osob postihováno jako trestný čin a k jehož stíhání zavazuje mezinárodní smlouva nebo právní předpis Evropských společenství. Z vnějšího připomínkového řízení vzešly závažné připomínky. Aby Ministerstvo vnitra po jejich posouzení a vyhodnocení mohlo dostát svému úkolu, rozhodlo se předat vládě do 31. března 2009 informaci o problémech přípravy věcného záměru zákona o správní odpovědnosti právnických osob za jednání, k jehož postihu zavazují mezinárodní smlouvy. Vláda posoudí navrhované varianty řešení a rozhodne, ke které se přikloní. Na základě tohoto rozhodnutí bude Ministerstvo vnitra dále postupovat.

3 Závěrečná doporučení zprávy o pilotním provozu protikorupční linky 199

Závěrečná zpráva o provozu protikorupční linky 199 za pilotní období od 19. září 2007 do 29. února 2008 byla vzata vládou na vědomí usnesením vlády ze dne 23. července 2008 č. 915. Dle provozovatele linky lze vysledovat evidentní podmíněnost počtu volání na linku na propagaci této služby v médiích, a proto ze závěrečných doporučení Zprávy vyplývá, že je nutné zajistit průběžnou propagaci linky 199. Z důvodu centralizace provozu linek poskytujících právní poradenství v boji proti korupci navrhol provozovatel linky zrušení jiných protikorupčních linek provozovaných veřejnou správou. Na základě tohoto požadavku bylo usnesením vlády ze dne 23. července 2008 č. 915 ústředním orgánům státní správy uloženo zpracovat zprávu o využitelnosti kontaktních telefonních linek a emailů pro podávání podnětů na podezření z možného korupčního jednání. Informace o kontaktních telefonních linkách a emailech pro podávání podnětů na podezření z možného korupčního jednání v jednotlivých ústředních orgánech státní správy viz níže.

3.1 Propagace protikorupční linky 199

Ze Závěrečné zprávy o provozu protikorupční linky 199 za pilotní období od 19. září 2007 do 29. února 2008, která byla vzata vládou na vědomí usnesením vlády ze dne 23. července 2008 č. 915, jednoznačně vyplývá nutnost stále mediální propagace protikorupční linky 199. Navrhuje se proto, aby byla tato propagace ministrem vnitra zajištěna.

3.2 Informace o kontaktních telefonních linkách a emailech pro podávání podnětů na podezření z možného korupčního jednání v jednotlivých ústředních orgánech státní správy

Usnesením vlády ze dne 23. července 2008 č. 915 k Závěrečné zprávě o provozu protikorupční linky 199 za pilotní období od 19. září 2007 do 29. února 2008 bylo uloženo členům vlády a vedoucím ostatních ústředních orgánů státní správy zpracovat zprávu o využitelnosti kontaktních telefonních linek a emailů pro podávání podnětů na podezření z možného korupčního jednání a předložit tuto zprávu do 31. srpna 2008 ministru vnitra. Ze zpráv, které ministr vnitra obdržel, byly získány následující informace:

Ministerstvo dopravy:

Ministerstvo dopravy má na svých internetových stránkách uveřejněny kontakty (telefonní číslo, faxové číslo a emailová adresa) na něž mají návštěvníci internetových stránek Ministerstva dopravy oznámit podezření na korupční jednání nebo se obrátit se stížností, která se týká Ministerstva dopravy nebo jeho zaměstnanců a zaměstnanců organizací v resortu dopravy. (stiznosti@mddcr.cz, telefon: 225 131 048, fax: 225 131 671). Rovněž je uveden kontakt na bezplatnou telefonní linku v Bruselu, která slouží všem občanům České republiky pro hlášení anonymních podezření na zneužití prostředků z rozpočtu Evropských společenství. Zároveň jsou návštěvníci internetových stránek Ministerstva dopravy upozorněni na celostátní protikorupční linku 199.

Mimo Ministerstva dopravy mají své vlastní emailové adresy a telefonní linky pro hlášení podezření na korupci u svých zaměstnanců ještě organizace v resortu a to Drážní inspekce, Ředitelství silnic a dálnic ČR a Centrum služeb pro silniční dopravu. Za uplynulý rok nebylo učiněno žádné podání ani oznámení na podezření z korupčního jednání.

Ministerstvo financí:

Protikorupční linka Ministerstva financí 257 043 800 a emailová adresa korupce@mfc.cz jsou v provozu od 12. července 2004. Slouží pro oznamování případů korupčního jednání v resortu financí, tj. na ministerstvu, finančních ředitelstvích, finančních úřadech, u celní správy, Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových a také k příjmu informací na podezření z korupce a případné nesrovnalosti v oblasti programů EU. Příjem a zpracování podnětů zabezpečují krom jiného pracovníci odboru Interní audit a inspekce,

oddělení Inspekce, kteří absolvovali odborná školení a kurzy nezbytné pro obsluhu linky. Za období dosavadního provozu (12. července 2004 – 15. srpna 2008) bylo přijato 364 oznámení, z toho 201 prostřednictvím telefonní linky a 163 na emailovou adresu. Policii ČR bylo předáno 36 oznámení k prověření.

Zájem veřejnosti o resortní protikorupční linku a email trvá. Informace o kontaktních spojeních je pro veřejnost již vžitá. Ministerstvo financí navrhuje neomezovat ohlašovací možnosti občanů pouze na jednu centralizovanou linku 199 z důvodu předpokládaného nárůstu finančních prostředků, vynakládaných státem na její činnost. Resortní linky by měly nadále sloužit občanům dle odbornosti jednotlivých resortů a každý jednotlivec by měl mít právo volby, na koho se obrátí se svými problémy a poznatky. Provozovatel jediné linky nemůže zajistit odbornost jednotlivých resortů.

Celní správa České republiky:

V roce 2007 provozovala Celní správa ČR protikorupční linku na placeném čísle 261 333 999. Od 1. ledna 2007 do 30. listopadu 2007 byly na záznamníku této linky registrovány 2 zprávy. K 1. prosinci 2007 byla uvedena do provozu bezplatná protikorupční telefonní linka č. 800 232 222. Tato linka má celostátní působnost. Od 1. prosince 2007 do 31. prosince 2007 bylo na tuto linku přijato celkem 51 zpráv. Od 1. ledna 2008 do 30. června 2008 bylo přijato celkem 45 zpráv.

K elektronickému podávání oznámení a podnětů na podezření z možného korupčního jednání má Celní správa ČR zřízenou emailovou adresu korupce@cs.mfcr.cz. Na tuto adresu byla v roce 2007 doručena 3 podání. Od 1. ledna 2008 do 30. června 2008 byla doručena 4 podání.

Ministerstvo kultury:

Ministerstvo kultury neprovozuje samostatnou protikorupční telefonní linku ani emailovou adresu. V rámci resortu Ministerstva kultury je zřízena samostatná emailová adresa pro podávání podnětů na podezření z možného korupčního jednání (korupce@nm.cz) u státní příspěvkové organizace Národní muzeum. Jiné kontaktní telefonní linky ani emaily zřízeny nejsou. Na samostatnou emailovou adresu Národního muzea dosud nebyl doručen žádný podnět na podezření z možného korupčního jednání. Ministerstvo kultury samo zřízení samostatné protikorupční linky či emailové adresy nepřipravuje.

Ministerstvo kultury považuje provozování protikorupčních linek ze vhodné a potřebné, doporučuje však zvážit omezení jejich počtu nejvýše na 4 linky, a to kromě linky 199 ještě na linky na ministerstvech financí a vnitra, případně obrany. Všechny tyto linky a emailové adresy je nutné více prezentovat, aby vešly do obecného povědomí veřejnosti. Bude vhodné stanovit zásady meziresortní spolupráce a součinnosti s linkou 199, aby bylo možné obdržené podněty vždy operativně řešit v resortu, do něhož věcně náleží.

Ministerstvo obrany:

Schránka elektronické pošty pro podávání podnětů na podezření z možného korupčního jednání korupce@army.cz byla zřízena v roce 2002 a po celou dobu je spravována Inspekcí ministra (ministřyně) obrany (referát odvolání analýz). Zřízení linky, její provoz ani obsluha nepředstavuje potřebu zvláštního personálního zabezpečení finančních nákladů. Existence emailu, spravovaného nejvyšším rezortním orgánem, má své opodstatnění. Praktickým dopadem provozu emailu je každodenní sledování došlých podání a rozhodnutí, jak s nimi naložit. Elektronická adresa je za uplynulá léta v povědomí široké vojenské i občanské veřejnosti a je přístupná všem, kteří se rozhodnou oznámit možné korupční jednání zejména příslušníků rezortu Ministerstva obrany. Od 1. ledna 2008 do 25. srpna 2008 bylo doručeno 25 podání, z nichž u 23 bylo vyhodnoceno hledisko korupce. V roce 2007 bylo do protikorupční schránky doručeno 23 podání, která byla ve 22 případech dále řešena.

Ministerstvo obrany v souladu se svými předchozími stanovisky pokládá provoz vlastní „protikorupční linky“ (schránky elektronické pošty) za velice přínosné a důležité opatření snižující korupční rizika při rozsáhlých činnostech příslušníků Ministerstva obrany. V

porovnání s telefonickou linkou umožňuje přijímání podání elektronickou cestou i následnou komunikaci s odesílatelem, který si z různých důvodů přeje zachovat anonymitu.

Ministerstvo práce a sociálních věcí:

Od 1. září 2004 existuje možnost oznámit podezření na korupční jednání zaměstnanců Ministerstva práce a sociálních věcí a jemu podřízených organizačních složek státu a příspěvkových organizací na protikorupční lince Ministerstva práce a sociálních věcí spravované odborem interního auditu a kontroly Ministerstva práce a sociálních věcí. Telefonní číslo: 221 923 199, fax: 221 924 949, email: korupce@mpsv.cz. V roce 2007 byl přijat 1 telefonát na protikorupční linku a 13 podání na protikorupční emailovou adresu. V roce 2008 2 telefonické hovory a 16 emailů. Podání byla vyřizována dle vyhodnocení jejich skutečného obsahu, tj. v režimu stížností, podnětů ke kontrole nebo dotazů. Většina podání vůbec prvky možné korupce neobsahovala. Podání, která byla mimo kompetenci Ministerstva práce a sociálních věcí, byla postoupena úřadu příslušnému k jejich vyřízení.

Ministerstvo pro místní rozvoj:

Protikorupční linka Ministerstva pro místní rozvoj 234 709 709 funguje ve spolupráci se Svazem měst a obcí (SMOČR) od poloviny roku 2005. Linka slouží starostům měst a obcí i dalším obecním zastupitelům, kteří mají podezření na korupční jednání, upozornit na korupční jednání může i jiný státní či ministerský úředník. V září 2008 byl mezi Ministerstvem pro místní rozvoj a SMOČR uzavřen Dodatek č. 1 k Dohodě o spolupráci mezi Ministerstvem pro místní rozvoj a SMOČR, kterým byl nastaven efektivnější systém fungování protikorupční linky Ministerstva pro místní rozvoj a který zároveň umožňuje širší využití linky 199.

Ministerstvo průmyslu a obchodu:

V rámci resortu Ministerstva průmyslu a obchodu nebyla zřízena zvláštní protikorupční telefonní linka nebo emailová adresa. Již v minulosti bylo Ministerstvem průmyslu a obchodu vyjádřeno, že zřízení zvláštní protikorupční linky na Ministerstvu průmyslu a obchodu je považováno za neúčelné. Jejich zřízení vidí opodstatněné u institucí, v nichž působí inspekční orgány disponující prostředky obdobnými jako orgány činné v trestním řízení (Ministerstvo vnitra, Policie ČR, Bezpečnostní informační služba).

Na Ministerstvu průmyslu a obchodu existuje více možností, jak upozornit na nezákonné jednání. Kromě možnosti obrátit se písemným podáním adresovaným obecně na ministerstvo, případně přímo na pana ministra či odbor kontroly interního auditu Ministerstva průmyslu a obchodu, je možné využít i možnosti poslat emailové podání na elektronickou podatelnu Ministerstva průmyslu a obchodu.

Zřízení a provozování telefonní linky 199 považuje Ministerstvo průmyslu a obchodu za prospěšné, protože jejím prostřednictvím získávají občané, kteří se setkají s korupcí, bezplatnou právní pomoc a kvalifikované poradenství. Ke dni 25. listopadu 2008 byl na webových stránkách Ministerstva průmyslu a obchodu zveřejněn kontakt na tuto linku.

Ministerstvo spravedlnosti:

Na Ministerstvu spravedlnosti je provozována protikorupční telefonní linka 221 997 595 a faxová linka 221 997 563 od roku 2004 souběžně s emailovou adresou korupce@mzp.justice.cz. Vyhodnocováním a vyřizováním je pověřen odbor generální inspekce, oddělení zvláštních kontrol. Systém plní svůj účel a není důvod na něm cokoli měnit. Na rozdíl od centrální linky 199 je kladem ze strany příjemce podání dobrá znalost fungování resortu – zajištění zpětné vazby.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy:

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy nemá zavedenou protikorupční tzv. „zelenou linku“, pro příjem podání, která obsahují podezření na možné korupční jednání zaměstnanců. Na Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy je zřízena speciální elektronická adresa: korupce@msmt.cz. Podání obsahující podezření na možné korupční jednání mohou být rovněž zaslána na elektronickou adresu info@msmt.cz, nebo předána jiným vhodným způsobem (osobně do podatelny, poštou) a mohou být rovněž sdělena telefonicky pracovníkům odboru interního auditu a kontroly.

Příspěvkové organizace a organizační složky státu v působnosti Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy nemají zavedeny protikorupční telefonní linky ani speciální elektronické adresy pro příjem podání, která obsahují podezření na možné korupční jednání jejich zaměstnanců.

Vzhledem k tomu, že podání obsahující podezření na možné korupční jednání zaměstnanců Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy mohou být podána jinými vhodnými a levnějšími způsoby a s přihlédnutím ke zkušenostem jiných ministerstev s využíváním protikorupčních linek nepovažuje Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy zřízení protikorupční linky za efektivní. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy považuje za vhodné zachovat emailovou schránku korupce@msmt.cz.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy doporučuje jako stěžejní možnost podání podnětů využívat linku 199 s tím, že u podnětů, jejichž vyřízení bude spadat do kompetence Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, budou tyto předány odpovědným zaměstnancům Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy s tím, že způsob vyřízení může být monitorován nezávislou organizací zabývající se bojem proti korupci.

Ministerstvo vnitra:

Na webových stránkách Ministerstva vnitra jsou zveřejněny kontakty na Inspekci ministra vnitra, kam je možné hlásit podezření na korupci policistů a zaměstnanců Ministerstva vnitra, zároveň jsou návštěvníci webu Ministerstva vnitra upozorněni na existenci celostátní protikorupční linky 199, dále je zde uveden kontakt na bezplatnou telefonní linku v Bruselu, která slouží občanům České republiky pro hlášení anonymních podezření na zneužití prostředků z rozpočtu Evropských společenství.

Ministerstvo vnitra dále provozuje elektronickou adresu korupce@mvcr.cz, kam mohou občané zasílat připomínky a podněty na téma korupce a také podávat podněty na podezření z možného korupčního jednání. Tyto podněty jsou po přijetí vyhodnoceny a předány k dalším opatřením nejčastěji Inspekci ministra vnitra nebo Útvaru odhalování korupce a finanční kriminality Služby kriminální policie a vyšetřování. Od února 2005 do července 2008 bylo přijato a předáno příslušným orgánům celkem 69 podání na tento email.

Ministerstvo zahraničních věcí:

Na internetových stránkách Ministerstva zahraničních věcí jsou zveřejněny kontakty na oznámení stížností (telefonicky, faxem, emailem a osobně na Generální inspekci). Je rovněž zpřístupněna linka č. 199 z telefonu Ministerstva zahraničních věcí.

Ministerstvo zdravotnictví:

Ministerstvo zdravotnictví zvláštní protikorupční linku či emailovou adresu neprovozuje, ani neviduje jakékoli podání daného charakteru. Zároveň může ubezpečit, že je připraveno na případná podání daného charakteru aktivně reagovat.

Ministerstvo zemědělství:

V srpnu 2004 byla zřízena protikorupční linka Ministerstva zemědělství s tel. č.: 221 082 275. Od doby zavedení ji využilo cca 10 oznamovatelů, pouze dva poskytli konkrétnější informace. Na webových stránkách Ministerstva zemědělství je v současnosti přehledný seznam kontaktních telefonních linek a nově i emailová adresa korupce@mze.cz.

Každý úřad státní správy potřebuje mít k dispozici jím zaznamenané a zpracované podněty na podezření z korupčního jednání, proto Ministerstvo zemědělství považuje požadavek TIC ke zrušení protikorupčních linek jednotlivých ústředních orgánů státní správy za neopodstatněný. Ministerstvo zemědělství neupřednostňuje centralizaci možnosti oznámení podvodných jednání do působnosti jedné organizace. Jednotlivé úřady musí pravidelně spolupracovat a vzájemně se informovat o svých činnostech v boji proti korupci a také o postupech řešení konkrétních případů a využívat zkušeností a odborného zájmu Transparency International.

Ministerstvo životního prostředí:

Kontaktní centrum pro podávání podnětů na podezření z možného korupčního jednání (telefonní-faxová linka a email) bylo zřízeno v polovině roku 2003. Za dobu jeho

trvání nedošlo ani v jednom případě k potřebě následného předání k šetření orgánům policie, celková četnost využití těchto kontaktních prostředků veřejností je poměrně nízká. Celkem bylo přijato 38 podání, ne vždy s korupční tematikou.

Je třeba konstatovat, že Ministerstvo životního prostředí považuje ponechání kontaktních prostředků na resortní úrovni do budoucna za důležité, neboť by veřejnost byla omezována pouze na jedno centrální kontaktní místo. Ministerstvo životního prostředí spatřuje tedy nabízenou možnost občanům k případnému využití bezplatné linky 199 s fundovanou personální obsluhou jako další variantu kontaktního místa pro přijímání oznámení korupčních případů ve státní a veřejné správě.

Český báňský úřad:

Státní báňská správa, tj. Český báňský úřad a obvodní báňské úřady, nezřídila pro zajištění boje proti korupci vlastní protikorupční telefonní linku, avšak o možnosti nahlásit podněty na podezření o korupčním jednání na bezplatné telefonní lince 199 informuje veřejnost na svých webových stránkách a zaměstnanci byli seznámeni s touto možností v rámci porad. Na portále Státní báňské správy je také veřejnost informována o možnosti podávat případné podněty k prošetření korupčního jednání nebo jeho podezření u zaměstnanců Státní báňské správy mimo písemné formy i elektronicky na adrese info@cbusbc.cz. Doposud však Státní báňská správa neobdržela žádné podání, které by upozorňovalo na korupční jednání zaměstnanců.

Český statistický úřad:

Český statistický úřad neprovozuje v rámci úřadu žádnou telefonní linku nebo email pro možnost anonymního nebo jmenovitého podání podezření na páchání korupční činnosti v rámci úřadu nebo v souvislosti s jeho činností. Český statistický úřad má na svých webových stránkách zveřejněn kontakt na protikorupční linku 199.

Se závěrečnými doporučeními uvedenými v části 6. Závěrečné zprávy Ministerstva vnitra ČR o provozu protikorupční linky 199 za pilotní období od 19. září 2007 do 29. února 2008 lze podle Českého statistického úřadu souhlasit.

Český úřad zeměměřický a katastrální:

Protikorupční program Českého úřadu zeměměřického a katastrálního z 29. září 2003 ukládá řediteli odboru kontroly a dohledu Českého úřadu zeměměřického a katastrálního a ředitelům všech zeměměřických a katastrálních inspektorátů „Zajistit zveřejnění kontaktů sloužících k přijímání anonymních informací o korupci a vyhodnocení těchto informací pravidelně předávat předsedovi ČÚZK.“ Od roku 2003 je možné případné poznatky o možném korupčním ohrožení činnosti některého z orgánů státní správy zeměměřictví a katastru nemovitostí sdělovat i anonymně na adresu podatelny místně příslušných zeměměřických a katastrálních inspektorátů nebo Českého úřadu zeměměřického a katastrálního nebo nadiktovat na záznamník tel. č.: 284 041 277. Od roku 2003 nebylo v resortu zaznamenáno žádné oznámení. Resortní záznamník byl využit ve 4 případech. Ve všech případech byla záležitost prošetřena, výsledek šetření v žádném z případů nevedl k závěru, který by potvrzoval podezření z možného vlivu případných korupčních prvků.

Žádná zvláštní schránka elektronické pošty, která by byla určena výhradně pro příjem anonymních oznámení o případném podezření z možné korupce, není v resortu zřízena. Provozování uvedených kontaktních způsobů má na ekonomiku resortu prakticky zcela zanedbatelný dopad.

Český úřad zeměměřický a katastrální považuje další zachování vnitroresortních kontaktů pro případná oznámení za účelné a užitečné. Zřízení celostátní protikorupční linky 199 může být k vnitroresortním kontaktům doplňující alternativou. Linka 199 může být pro volající atraktivní především svou nezávislostí na jednotlivých resortech. Využití vnitroresortních kontaktů nabízí především vyšší operativnost a kvalifikační specializovanost při vyhodnocování obsahu jednotlivých oznámení i možnost případné okamžité aplikace některých přímých řídicích mechanismů. Český úřad zeměměřický a katastrální proto

nedoporučuje akceptovat návrh provozovatele linky 199 na zrušení všech jiných obdobných linek provozovaných veřejnou správou.

Český telekomunikační úřad:

K 10. červenci 2007 byla zprovozněna protikorupční emailová adresa korupce@ctu.cz. Vedle ústních, písemných, telefonických a elektronických podání došlých na elektronickou podatelnu úřadu (podatelna@ctu.cz) tak mohou občané rovněž hlásit případy podezření na spáchání korupce nebo podvodu zaměstnancem Českého telekomunikačního úřadu i prostřednictvím této emailové adresy. V období od 10. července 2007 nebylo Českému telekomunikačnímu úřadu oznámeno ústně, telefonicky ani doručeno písemně nebo elektronicky, na elektronickou podatelnu nebo na protikorupční emailovou adresu žádné podání ve věci podezření na spáchání korupce nebo podvodu zaměstnancem Českého telekomunikačního úřadu.

Český telekomunikační úřad na svých webových stránkách rovněž uveřejnil informaci o provozu bezplatné protikorupční linky 199 (internetové stránky www.linka199.cz), jejímž prostřednictvím může být veřejnosti poskytnuta bezplatná právní pomoc a kvalifikované poradenství.

Energetický regulační úřad:

Energetický regulační úřad nemá zřízenou žádnou speciální protikorupční telefonickou linku a na svých internetových stránkách neodkazuje na žádnou individuální protikorupční emailovou adresu. Protikorupční linka 199 je dle názoru Energetického regulačního úřadu zcela dostačující.

Národní bezpečnostní úřad:

Národní bezpečnostní úřad v říjnu 2007 zprovoznil emailovou adresu korupce@nbu.cz, na kterou lze oznamovat případy možného korupčního jednání zaměstnanců Národního bezpečnostního úřadu. Za dobu od jejího zveřejnění nebyl na uvedenou emailovou adresu zaslán žádný podnět. Agenda spojená s provozováním emailové adresy nezatěžuje Národní bezpečnostní úřad natolik, aby se uvažovalo o jejím zrušení.

Národní bezpečnostní úřad navrhuje, aby bylo v rámci meziresortní koordinační skupiny pro boj s korupcí otevřeno téma předávání informací o možné korupci od příjemců k oznámením dotčeným orgánům státní správy a zajištění předávání těchto informací prostřednictvím jediného subjektu, nejlépe ústředního orgánu státní správy (např. Ministerstvem vnitra).

Správa státních hmotných rezerv:

Příkazem předsedy Správy státních hmotných rezerv č. 9 ze dne 14. dubna 2008 byla zřízena telefonní linka a emailová adresa pro nepřetržitý příjem hovorů a informací, týkajících se podezření z korupčního jednání v podmínkách Správy. Určenému vedoucímu zaměstnanci Správy bylo uloženo 1x ročně vyhodnotit účinnost a efektivnost uvedených protikorupčních opatření.

Státní úřad pro jadernou bezpečnost:

Státní úřad pro jadernou bezpečnost neměl a nemá zřízenou vnitřní protikorupční linku, a proto byla v posledním čtvrtletí loňského roku na Státním úřadu pro jadernou bezpečnost zřízena možnost využití připojení úřadu na speciální protikorupční linku zřízenou Ministerstvem vnitra. Všichni zaměstnanci mají možnost volat z kteréhokoli telefonního aparátu s interním oprávněním a s předvolbou 0 a podávat podněty týkající se korupčního jednání nebo podezření na toto jednání. Tato možnost využití jednoho z nástrojů boje proti korupci byla zaměstnancům oznámena elektronickou cestou.

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže:

V červenci 2007 zřídil Úřad pro ochranu hospodářské soutěže emailovou adresu korupce@compnet.cz, příjem zpráv na tento email je sledován Útvarem interního auditora. Samostatnou telefonní linku pro příjem podnětů na podezření z možného korupčního jednání

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže neprovozuje. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže navázal úzkou spolupráci v oblasti boje proti korupci s nevládní organizací Transparency International – Česká republika, o. p. s. (TIC). Na základě domluvené spolupráce pak TIC, která je provozovatelem celostátní protikorupční kontaktní telefonní linky č. 199, kontaktuje v případě některých obdržovaných podání Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže s tím, že problematika vybraných podání je Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže dále postoupena ve formě podnětu k vlastnímu šetření. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže navrhuje zachovat stávající praxi.

Úřad průmyslového vlastnictví:

Úřad průmyslového vlastnictví zřídil dne 6. září 2004 následující protikorupční linky: telefon: 224 322 002; email: korupce@upv.cz. V roce 2007 bylo na protikorupční email přijato 1 podání, které bylo po řádném prošetření překlasifikováno na stížnost. Zájem veřejnosti je minimální, resp. žádný. Přínosem je možnost bezprostřední reakce úřadu na postoupená podání. Existence linek nemá z praktického hlediska vliv na činnost Úřadu průmyslového vlastnictví, z ekonomického hlediska jsou náklady na provoz linek minimální.

Protikorupční linky Úřadu průmyslového vlastnictví slouží jako potencionální zdroj informací o možném korupčním chování zaměstnanců úřadu. Úřad je schopen bezprostředně reagovat na uskutečněná podání a přijímat preventivní a nápravná opatření. Vzhledem k tomu, že linka 199 neposkytuje příslušným úřadům zpětnou vazbu, je existence protikorupčních linek Úřadu průmyslového vlastnictví nadále nezbytná.

Shrnutí:

Telefonní číslo, faxové číslo a emailovou adresu, kam je možné hlásit podezření z možného korupčního jednání, provozuje Ministerstvo dopravy, Ministerstvo spravedlnosti, Ministerstvo zahraničních věcí, Ministerstvo životního prostředí a Ministerstvo práce a sociálních věcí. Protikorupční telefonní linku a email provozuje Ministerstvo financí, Ministerstvo vnitra, Ministerstvo zemědělství, Správa státních hmotných rezerv a Úřad průmyslového vlastnictví. Celní správa provozuje bezplatnou protikorupční linku (záznamník) a email. Pouze telefonní linku má Ministerstvo pro místní rozvoj provozovanou ve spolupráci se Svazem měst a obcí a Český úřad zeměměřický a katastrální (záznamník). Pouze email provozuje ve svém resortu Ministerstvo obrany, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Český telekomunikační úřad, Národní bezpečnostní úřad a Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. Speciální protikorupční linky nemá zřízeny Ministerstvo kultury, Ministerstvo průmyslu a obchodu, Ministerstvo zdravotnictví, Český báňský úřad, Český statistický úřad, Energetický regulační úřad a Státní úřad pro jadernou bezpečnost.

Na resortních webových stránkách má kontakty na linku 199 zveřejněny Ministerstvo dopravy, Ministerstvo průmyslu a obchodu, Ministerstvo vnitra, Ministerstvo zemědělství, Ministerstvo životního prostředí, Český báňský úřad, Český statistický úřad, Český telekomunikační úřad a Národní bezpečnostní úřad. Na bezplatnou telefonní linku OLAF, kde je možné oznámit zneužití prostředků z fondů ES, má kontakt zveřejněno Ministerstvo dopravy, Ministerstvo vnitra, Ministerstvo práce a sociálních věcí a Ministerstvo zemědělství.

Neomezovat ohlašovací možnost občanů a zachovat stávající praxi navrhuje **Ministerstvo financí**. Dle jeho názoru by měl mít každý jednotlivec právo volby, na koho se obrátí, resortní linky by nadále měly sloužit občanům. Stejného názoru je **Ministerstvo zemědělství**, které neupřednostňuje centralizaci možnosti oznámení, **Ministerstvo životního prostředí a Český úřad zeměměřický a katastrální** – tyto resorty považují linku 199 za další z alternativ, kam mohou občané směřovat svá podání. **Ministerstvo obrany** pokládá provoz vlastní „protikorupční linky“ (schránky elektronické pošty) za velice přínosné a důležité opatření snižující korupční rizika při rozsáhlých činnostech příslušníků Ministerstva obrany. **Ministerstvo spravedlnosti** považuje resortní protikorupční systém za funkční a

nevidí důvod na něm cokoli měnit. **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy** chce zachovat resortní protikorupční email, jako stěžejní vidí možnost podání podnětů na linku 199 s tím, že u podnětů, jejichž vyřízení bude spadat do kompetence Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, budou tyto předány odpovědným zaměstnancům Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. **Národní bezpečnostní úřad** navrhuje v rámci meziresortní koordinační skupiny pro boj s korupcí formalizovat vzájemné předávání informací.

Ministerstvo průmyslu a obchodu považuje zřízení protikorupční linky pro svůj resort za neúčelné, zřízení linky 199 za prospěšné. Pro **Energetický regulační úřad**, který nemá zřízenou žádnou speciální protikorupční linku je protikorupční linka 199 zcela dostačující. **Ministerstvo pro místní rozvoj** uzavřelo s SMOČR Dodatek č. 1 k Dohodě o spolupráci mezi Ministerstvem pro místní rozvoj a SMOČR, kterým došlo k širšímu využití linky 199. **Úřad pro ochranu hospodářské soutěže** pravidelně spolupracuje s Transparency International a je pro zachování stávající praxe. **Ministerstvo kultury** považuje provozování protikorupčních linek za vhodné a potřebné, doporučuje zvážit omezení jejich počtu nejvýše na 4 linky, a to kromě linky 199 ještě na linky na ministerstvech financí a vnitra, případně obrany; navrhuje meziresortní spolupráci a součinnost s linkou 199.

Závěr:

Po vyhodnocení informací o kontaktních telefonních linkách a emailech pro podávání podnětů na podezření z možného korupčního jednání v jednotlivých ústředních orgánech státní správy se navrhuje:

- zachovat speciální protikorupční emaily všech resortů, které v současnosti protikorupční emaily provozují, jako potencionální zdroj informací o možném korupčním chování zaměstnanců resortů s tím, že jednou ročně bude příslušným resortem vypracována informace o provozu emailu a tyto informace si resorty v rámci meziresortní koordinační skupiny pro boj s korupcí vzájemně poskytnou; tato informace bude zároveň zveřejněna na webových stránkách resortu,
- zrušit speciální telefonní a faxové linky pro podávání podnětů na podezření z možného korupčního jednání ve všech resortech kromě Ministerstva financí a Ministerstva spravedlnosti a zajistit spolupráci s provozovatelem protikorupční linky 199,
- zajistit na resortních webech zveřejnění kontaktu na protikorupční linku 199.

4 Výsledky jednání meziresortní koordinační skupiny pro boj s korupcí

Meziresortní koordinační skupina pro boj s korupcí je pracovní skupina, která byla sestavena za účelem plnění cíle vlády 07.21 - "důsledně realizovat Strategii vlády v boji proti korupci", jehož gestorem je Ministerstvo vnitra. Předpokladem zdárného plnění tohoto cíle vlády je součinnost všech zainteresovaných ústředních orgánů státní správy. Úkolem meziresortní koordinační skupiny pro boj s korupcí je sledovat a vyhodnocovat protikorupční opatření a spolupracovat na sestavování zprávy o naplňování Strategie vlády v boji proti korupci a aktualizaci Strategie. Dále pracovní skupina sleduje legislativní proces související s korupční problematikou a navzájem se informuje o konkrétních protikorupčních krocích provedených v jednotlivých resortech. Na jednání pracovní skupiny jsou jako odborníci na problematiku boje proti korupci zváni zástupci nevládních neziskových organizací zabývajících se problematikou korupce.

Na základě zaslaných podkladů a výsledků jednání meziresortní koordinační skupiny pro boj s korupcí a zástupců nevládních neziskových byly zpracovány následující návrhy:

4.1 Zpracování, implementace a pravidelná aktualizace interních protikorupčních předpisů ústředních orgánů státní správy

Usnesení vlády ze dne 25. října 2006 č. 1199 ukládá bodem II./10. a) členům vlády a vedoucím ostatních ústředních orgánů státní správy v rámci svých úřadů a organizačních složek státu, příspěvkových organizací, osob ovládaných ve smyslu příslušných ustanovení obchodního zákoníku, aktualizovat do 30. června 2007 resortní a interní předpisy s cílem zohlednit protikorupční opatření obsažená ve Strategii. Aby ze strany ústředních orgánů státní správy nedocházelo k odlišným interpretacím tohoto bodu, navrhuje se uložit všem ústředním orgánům státní správy povinnost indikovat zdroje a formy korupčního jednání, provádět jejich analýzu, zpracovat a průběžně aktualizovat resortní interní protikorupční programy obsahující konkrétní protikorupční organizační a technická opatření k potírání korupce v působnosti jednotlivých institucí veřejné správy. Aktualizaci a kontrolu provádět minimálně jednou ročně.

Dále se navrhuje aktualizace Kodexu etiky zaměstnanců ve veřejné správě (zvláště článků týkajících se střetu zájmů, přijímání darů a jiných nabídek).

4.2 Novelizace zákonů o obcích, krajích a hl. m. Praze

I přes schválení zákona č. 298/2008 Sb., kterým se mění zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 129/2000 Sb., o krajích, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů, je legislativní úprava fungování územních samospráv v oblasti zajištění transparentnosti a hospodárnosti zcela nedostatečná a její zdárná novelizace je prioritní. Koordinační skupina proto navrhla, aby se tyto zákony novelizovaly podobným způsobem jako zákon o svobodném přístupu k informacím, tedy nejprve zpracováním analýzy mapující nedostatky upravovaných zákonů v praxi, poté v odborné skupině spolu se zástupci Asociace krajů, Svazu měst a obcí, zainteresovaných nevládních organizací a dalších odborníků nalézt vhodné legislativní řešení.

Vzhledem k tomu, že plnění úkolu probíhá v souladu s usnesením vlády č. 593 ze dne 21. května 2008, bude novela zákonů zpracována v úzké součinnosti nejen s územními samosprávnými celky, ale též s organizacemi zabývajících se transparentností a veřejnou kontrolou v nově určeném termínu do 31. října 2009.

4.3 Novelizace zákona o střetu zájmů

Zákon o střetu zájmů prodělal novelou č. 216/2008 Sb. zásadní obrat k horšímu: přestal být zákonem o střetu zájmů a vrátil se do své původní podoby odevzdávání

oznámení veřejných funkcionářů. Zákon o střetu zájmů musí obsahovat sankce za zneužití veřejného postavení k osobnímu prospěchu (§3) tak, jak je obsahoval před jmenovanou novelizací. Proto se navrhuje, aby došlo k novelizaci zákona o střetu zájmů, která tento nedostatek napraví.

Rovněž bylo koordinační skupinou navrženo doplnit do zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, že Ministerstvo spravedlnosti je ústředním orgánem státní správy odpovědným za oblast upravenou zákonem o střetu zájmů (tak, jak je nyní pouze dovozováno z jiných kompetencí uvedeného ministerstva).

4.4 Stanovení pravidel tzv. legitimního lobbingu

Úkol II./2. ad) usnesení vlády ze dne 25. října 2006 č. 1199 pro ministra spravedlnosti a předsedu Legislativní rady vlády předložit vládě do 31. března 2007 návrh věcného záměru úpravy tzv. legitimního lobbingu, byl usnesením vlády ze dne 27. června 2007 č. 715 pro nedostatečnou zmapovanost této oblasti v České republice zrušen. Avšak propojení obchodních a politických zájmů je jedním z nejzávažnějších problémů v České republice a regulace lobbingu je jedním z efektivních nástrojů nápravy. Proto se navrhuje vypracovat analýzu a zmapovat současný stav lobbingu v ČR, porovnat různé principy regulace lobbingu v zahraničí, navrhnout vhodný systém pro podmínky ČR a otevřít odbornou diskusi na toto téma.

4.5 Posílení závaznosti a vymahatelnosti zjištění a závěrů kontrol Nejvyššího kontrolního úřadu

Závaznost a vymahatelnost zjištění a doporučení kontrol Nejvyššího kontrolního úřadu je dalším z nástrojů zajištění hospodárnosti nakládání se státním majetkem. Závěry kontrol Nejvyššího kontrolního úřadu musejí být neoddiskutovatelné a náprava vymahatelná. Současný „nezávazný“ způsob fungování Nejvyššího kontrolního úřadu je nevhodné využití veřejných prostředků. Navrhuje se proto posílit kompetence pravomocí Nejvyššího kontrolního úřadu tak, aby cestou využití principu odpovědnosti bylo zamezeno opakování zjištěných chyb, uvedených v kontrolních závěrech Nejvyššího kontrolního úřadu a posílit závaznost a vymahatelnost zjištění a doporučení kontrol Nejvyššího kontrolního úřadu.

4.6 Formulace pravidel, za kterých by stát přistupoval na arbitráže namísto soudního řízení (pravidla pro uzavírání rozhodčích doložek)

Rozhodčí řízení vykazuje celou řadu významných odchylek od standardního soudního řízení. V rozhodčím řízení, které je zpravidla neveřejné, je obvykle vyloučeno přezkoumání nálezu. Rozhodcem přitom může být de facto jakákoliv plnoletá osoba, bez ohledu na její odborné schopnosti a charakterové vlastnosti. Významná je rovněž okolnost, že pohledávky za státem jsou považovány za velmi likvidní a rozhodčí nálezy jsou respektovány ve většině jurisdikcí světa. Soukromý subjekt má tedy v rozhodčím řízení se státem výraznou motivaci k ovlivnění výsledku sporu. Zároveň o výsledku sporu rozhodují osoby, které nenesou v podstatě žádnou odpovědnost za výsledek sporu. Všechny tyto okolnosti vedou k závěru, že rozhodčí řízení vykazuje vysoký korupční potenciál, a to zejména s ohledem na značné majetkové hodnoty, o které ve sporu obvykle jde. Pominout nelze ani skutečnost, že dochází k zakládání různých obskurních arbitrážních a rozhodčích center, která se mnohdy snaží působit veřejnoprávním dojmem (např. Rozhodčí soud ČR). Záruky spravedlivého procesu a objektivního rozhodování takových arbitrážních center přitom nejsou žádné.

Měla by být formulována pravidla, za kterých by stát přistupoval na arbitráže namísto soudního řízení (pravidla pro uzavírání rozhodčích doložek). Navrhuje se proto přijmout pravidla pro účast státu v rozhodčích sporech, aby pokud možno vyloučil možnost, že jednáním nezodpovědné nebo jinak zainteresované osoby bude zavláčen do rozhodčího

řízení s minimální jistotou objektivitu takového rozhodování. Dále pak by měly být revidovány veškeré dosud uzavřené rozhodčí doložky a tyto informace zveřejněny.

4.7 Zavedení pravidel pro zjednodušení vymáhání tzv. regresivní odpovědnosti veřejných funkcionářů

Je žádoucí, aby byla zavedena pravidla, která jednoznačně vymezí odpovědnost veřejných funkcionářů za škodu a zjednodušení vymáhání tzv. regresivní odpovědnosti veřejných funkcionářů za škodu způsobenou při správě majetku obecně.

Navrhuje se proto zavést pravidla, která zjednoduší vymáhání tzv. regresivní odpovědnosti veřejných funkcionářů za škodu způsobenou při správě majetku a posílí odpovědnost veřejných funkcionářů za škodu způsobenou při výkonu veřejné funkce. Toto doporučení se navrhuje legislativně zajistit implementací do právního řádu.

4.8 Změna Jednacího řádu Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR a Jednacího řádu Senátu Parlamentu ČR

Úkol II./2. bb) usnesení vlády ze dne 25. října 2006 č. 1199 pro ministra spravedlnosti a předsedu Legislativní rady vlády předložit vládě do 30. června 2007 návrh na změnu Jednacího řádu Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky a Jednacího řádu Senátu Parlamentu České republiky s cílem upravit proces uplatňování pozměňovacích návrhů byl usnesením vlády ze dne 25. července 2007 č. 853 zrušen. Avšak nízká transparentnost legislativního procesu v Parlamentu ČR a současné možnosti poslanců uplatňovat své pozměňovací návrhy značně snižují dopad dalších opatření, která zvyšují transparentnost legislativního procesu, jako jsou tzv. RIA a veřejná elektronická diskuse k připravovaným zákonům.

Navrhuje se proto obnovit práci na návrhu změny Jednacího řádu Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky a Jednacího řádu Senátu Parlamentu České republiky, s cílem znemožnit schválení pozměňovacích návrhů bez zhodnocení jejich dopadu na ostatní právní normy a dosáhnout harmonizace s dalšími opatřeními, která zvyšují transparentnost legislativního procesu.

5 Závěry

Níže uvedené závěry shrnují podněty a náměty dané na základě výše popsaných doporučení České republiky mezinárodními skupinami pro boj s korupcí, závěrů zprávy o pilotním provozu protikorupční linky 199, výsledků jednání meziresortní koordinační skupiny pro boj s korupcí, návrhů nevládních neziskových organizací a ústředních orgánů státní správy. Ústředním orgánům státní správy se navrhuje zvážit k zapracování níže uvedené náměty do právní úpravy. Míra iniciativy se ponechává na zvážení jednotlivých ústředních orgánů státní správy na základě předložených podkladů:

ministru vnitra

- zpracovat, v souladu s usnesením vlády ze dne 22. září 2008 č. 1205 k tezím zákona o úřednících ve veřejné správě a o vzdělávání ve veřejné správě, do tohoto návrhu zákona pravidlo, že úředníci veřejné správy jsou přijímáni výhradně na základě výběrového řízení,
- předložit vládě informaci o problémech přípravy věcného záměru zákona o správní odpovědnosti právnických osob za jednání, k jehož postihu zavazují mezinárodní smlouvy,
- zajistit průběžnou a pravidelnou propagaci protikorupční linky 199,

ministru vnitra ve spolupráci s ministrem práce a sociálních věcí

- zavést, v souladu s usnesením vlády ze dne 22. září 2008 č. 1205 k tezím zákona o úřednících ve veřejné správě a o vzdělávání ve veřejné správě, pravidla pro periodické a průběžné vzdělávání o protikorupčních opatřeních, etickém chování a bezúhonnosti pro všechny úředníky ve veřejné správě,

členům vlády a vedoucím ostatních ústředních orgánů státní správy

- realizovat závěry vyplývající z informací o kontaktních telefonních linkách a emailech pro podávání podnětů na podezření z možného korupčního jednání v jednotlivých ústředních orgánech státní správy tak, jak je uvedeno v kapitole 3.2,
- zpracovat a pravidelně aktualizovat interní protikorupční programy s cílem zohlednit protikorupční opatření obsažená ve Strategii vlády v boji proti korupci,

ministru spravedlnosti

- doplnit do zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, že Ministerstvo spravedlnosti je ústředním orgánem státní správy odpovědným za oblast upravenou zákonem o střetu zájmů (tak, jak je nyní pouze dovozováno z jiných kompetencí uvedeného ministerstva),
- připravit návrh na změnu zákona o střetu zájmů, který bude obsahovat sankce za zneužití veřejného postavení k osobnímu prospěchu, zavedení jednotných předpisů upravujících normy pro přijímání darů, prohlášení o osobních zájmech, jiných vykonávaných činnostech a situace, kdy úředníci veřejné správy přecházejí do soukromého sektoru
- zavést pravidla pro zjednodušení vymáhání tzv. regresivní odpovědnosti veřejných funkcionářů za škodu způsobenou při správě majetku
- připravit návrh formulace pravidel, za kterých by stát přistupoval na arbitráže namísto soudního řízení (pravidla pro uzavírání rozhodčích doložek),

předsedovi Legislativní rady vlády

- připravit návrh na posílení závaznosti a vymahatelnosti zjištění a závěrů kontrol Nejvyššího kontrolního úřadu,

- zpracovat zprávu o současném stavu lobbingu v ČR, s porovnáním různých principů regulace lobbingu v zahraničí a návrhem vhodného systému pro podmínky ČR.

Doporučuje se předsedovi Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky zvážit změnu Jednacího řádu Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky a předsedovi Senátu Parlamentu České republiky zvážit změnu Jednacího řádu Senátu Parlamentu České republiky s cílem upravit proces uplatňování pozměňovacích návrhů tak, aby nebyla narušována ostatní opatření zvyšující transparentnost legislativního procesu (např. tzv. RIA).